

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1929. évi május hó 7-ik napján
és
1929. évi november hó 7-ik napján
Nagykárolyban tartott**

RENDES KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELEKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei—Nagykároly 1930.

Index

1929. május 7-i jegyzőkönyvhöz.

4. sz. b) kaplonyi gondnok templom építésialap kötvénye utáni kamatokat helyezze takarékpénztárba. c) berei gondnok 1500 leit, géresi gondnok 710 leit, királydaróci gondnok 460 leit, bőrvelyi gondnok 810 leit fizessen egyház pénztárába. d) dobrai, géresi egyházak az alapokból engedély nélkül elköltött összegekről s kamataikról, mint tartozásról állítsanak ki kötelezvényt. g) gondnok 50 leinél nagyobb összeget lelkész kiutalása nélkül nem fizethet. h) számadásokhoz csatolandók az alapok és alapítványok számadása, pénz és terményszedési naplók. 5. sz. Presbiteriumok alakítsák meg a belmissziói bizottságot, létesítsenek belmissziói alapot. Hívek rendszeres látogatása, törzslapok felfektetése elrendeltetik. 11. sz. Irinyi presbiterium 20 százalékos takarékmagtári kamatot szedjen. 20. sz. Kaplonyi presbitérium módosított lelkészi díjlevelet terjessze közgyűlés elé.

1929. november 7-i jegyzőkönyvhöz.

25. sz. Gyűlésről igazolatlanul elmaradottakkal szemben járjon el. 32. sz. 10. al p. Egyházi gyűléseink előzetes bejelentésre megtarthatók. 3 al p. vasárnap délutánokon káté magyarázat, hétköznapi bibliaolvasás, illetve bibliamagyarázat tartandó. 4. al p. Felsőbb egyházi hatóság jóváhagyása nélkül liturgia nem változtatható. 10. al p. Kivándorolni szándékozók szószékből itthonmaradásra intessenek. 11. al p. Szegények gondozására egyházak felhívtnak. Missziói alaphoz egyházak nagyobb perselypénzzel, adományokkal járuljanak hozzá. 65. al p. Középiskoláink érdekében propaganda indítandó. 93. al p. vallásos estélyek, evangéliumi összejövetelek tartása elrendeltetik. 34. sz. Királydaróczi egyháznak egyezség kötésére engedélyt ad. 35. sz. Királydaróczi egyház kántortanítói díjlevelére kántort alkalmazhat. 38. sz. Kaplonyi egyház iskolai, templomépítési alap kamatait, mint kölcsönt felhasználhatja. 41. sz. Csomaközi presbitérium lelkészi díjlevél tárgyában hozzon újabb határozatot. 42. sz. Csomaköz régi adókulcsát terjessze be. 48. sz. Köri értekezlet összehívásával az I. körben Havas Gyula, a II. körben Gargya Géza, a III.-ik körben Szabó István bizatnak meg.

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1929. évi május hó 7-ik napján
Nagykárolyban tartott**

**RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei - Nagykároly 1930.

Jegyzőkönyv.

Felvéetett Nagykárolyban, 1929. évi május hó 7 napján a nagykárolyi református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlésén

Jelen voltak:

Elnökség: Havas Gyula esperes és dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok.

Jegyzők: Gönczy Sándor lelkészi, dr. Bodoky Zoltán világi főjegyző és Domahidy István világi aljegyző.

Tanácsbírák:

Lelkészi:

Takács Ferenc
Rác Elek
M. Szabó Miklós
Gönczy Sándor

Világi:

Kacsó Károly
Sz. Gáspár Pál

Egyházmegyei ügyész: Dr. Kölcsey Ferenc.

Egyházak részéről:

Lelkészek:

Világiak:

Bere:	Tárczy Géza	Szombati János
Börvely:	Havas Gyula	Tasi Sándor
		Bereczki Lajos
Csomaköz:	Horváth Pál	Bay Miklós
Dobra:	—	Balog András
Domahida:	Szabó Lajos	Hegedüs Sándor
Érdengeleg:	Borbély Sándor	Varga Elek
		Kozák Ferenc
Érendréd:	Gargya Géza	Szaleczky Miklós
Érkörtlélyes:	Kovács Lajos	—
Gencs:	Vöröss Zoltán	Ifj. Joó Lajos
Géres:	Kiss Ferenc	Papucza Ferenc
		Miskolczy Sándor
Iriny:	Veress Kálmán	Molnár József
Kaplony:	Lovász Béla	Nyiri Béla
Királydaróc:	M. Szabó Miklós	Botos Károly
Kismajtény:	Rác Elek	—
Kr.-szentmiklós:	Veress László	—
Nagykároly:	Gönczy Sándor	Nagy Elek
Szaniszló:	Takács Ferenc	—

Tanitóképviselők: Ottmayer Gyula, Bartha István.

Közgyűlés előtt gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a nagykárolyi református templomban, ahol Veress Kálmán irinyi lelkesztartott egyházi beszédet Aggeus II. r. 4, 5. versei alapján.

1. szám. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok egyházmegyénk 1929. évi május hó 7 napjára Nagykárolyba összehívott közgyűlését a következő beszéddel nyitja meg :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Az 1929-es év történelmi állomás református egyházunk életében.

Mi róllunk is csörrenve hull le a vatikáni fogság rabláncá, amikor olvastuk hivatalos lapunkban a zsinat összehívását meghirdető körlevelet.

Megnyílik tehát végre a tartály, melynek fojtólégköre, hittestvéreinktől történt elszakításunk óta megülte lelkünket.

Anyagi erőforrásaink elkobzása, iskoláink elnémitása, kulturánk üldözése : mind-mind a biztatató káprázatos ígéretek mezébe volt ugyan csomagolva, de e színes boríték csak pusztá ígért maradt. Napról-napra zsugorodott összébb. Mint a 30 milliós iskolai segély, mely ma már mint ígért is 8 millióra olvadt le. Sőt ujabban ez is taxa alá eső évenkénti fizetési okmány kiállítására elkötelezésben concretizálódott, ami legalább 4 millió ujabban terhet jelent a kisebbségekre segélyadás helyett. A jogfosztások sorozata tehát vészesen kísért mind mai napig is.

A 10 év alatt ért sérelmek ezen hekatombája nem tud ünneplésre hivogató hatással hatni tehát reánk és csupán az az egyetlen tény lehet hajnalérkeztét jelentő, hogy épen a fordulón eljuthattunk végre a zsinat összeüléséig.

Szárnnya szegetten, reményt vesztve állunk e 10 éves kálvária alatt felgyűlt romokon. Minden

reménységünk csak az lehet ma már, hogy a zsinat fogja meghozni sorsunk jobbra fordulását.

Nem kívülről várjuk a segítő kezet, de magunkban keressük az alkotó erőt. Itt kell hangot adnunk jogainknak, határozott, világos formába öntésével mindannak, a mi magunk erejéből lábra álló szelfmédmenné tehet minden tekintetben.

Mindenesetre nagy tanusága a most jubiláló imperiumnak reánk nézve ez a tény, mely kényszerít önlábunkon járni, s reá vezet arra, hogy földi hatalmasságok minden jóakarat mellett sem adhatnak megnyugvást senkinek, egyedül csak a mennyei atyába vetett hit és annak építése lehet boldogságot adó a gyarló emberre.

És erre az önerőbe vetett bizodalomra minden tekintetben fölötte nagy szükségünk van ma.

A nap mint nap jobban fojtogató gazdasági depressió a magán életben vészes kórként szedi áldozatait. Az agrár válság a földreform által megiritkitott sorainkat elnyeléssel fenyegeti. A termelés és fogyasztás terén szembe szökő eltolódások, a kereskedelem és ipar előtt tátongó szakadékok teszik veszélyessé a biztosnak hitt élet utakat.

Mindezek mellett a korszellem okozta nagy társadalmi eltolódások az új imperiumok kiforratlanságai és ezekből folyólag Európának szükségképen lesülyedése az új pénzfejedelem, Amerika modern rabszolgaságába: mind-mind olyan jelenségei mai életünknek, melyeknek átgondolása mellett csak önerőnk felfokozásával és az Istenbe vetett rendületlen hittel tudunk megállani az élettél folytatott nehéz küzdelemben.

Nagytiszteletű Közgyűlés !

Mit érne azonban annak a zsinatnak minden alkotó munkája, s mit érne jogaink teljes birtoka, ha lelki életünk nincs eléggé előkészítve mindazok befogadására.

Tudom, — hiszen látjuk mindannyian, — hogy lelkeszeink és főként tanítóink az élet ezer nehéz-

ségeivel küzdenek, sőt tanítóink helyzete több már a martiriumnál is.

Tudom, — hiszen érezzük mindnyájan, — hogy hiveink — ritka kivételektől eltekintve — roskadoznak a terhek alatt.

A mai élet nehéz keresztje alatt azonban összeroppan a lelkeszi és tanítói kar és összeroppantja a hiveink seregét, ha külön utakon járva, mindenikünk csak a maga bajával bibelődik, ha mindenikünk csak a maga keresztjét tartja elviselhetetlennek.

Egyesült erővel kell vállunkra venni, testvéri szeretetben összeforrva valamennyiünknek valamennyiünk keresztjét: a teher megoszlik, elviselhetőbb lesz. És ha annak így történő hordozása közben emelt fővel vetjük fel az égre esdő tekintetünk: a Krisztus ereje feszíti meg izmainkat, mely képesít a lehetetlennek hitt elviselésére is, s lehozza számunkra Istennek áldását.

Erre kell tehát előkészíteni lelki életünket.

Ez előkészítésnek tág mezei az egyház építő társadalmi munkák, melyeknek izmosodását örömmel tapasztaljuk egyházmegyénkben.

Szeretettel kérem ezért összes belmissziói alakulatainkat, hogy vegyék fel programjukba nagy fejedelmünk Bethlen Gábornak ebbe az évbe eső 300 éves halálévfordulójának, mint kitűnő építő alkalomnak, megünneplését.

És szeretettel köszöntöm nagykárolyi egyházunkat, hogy felvetette Nagykároly város neves szülötte, a bibliafordító Károli Gáspár 400-ik születési évfordulójának megünneplését és emlékének megörökítését.

Nemcsak egyházmegyénk, de kerületi gyűlésünk is érdeme szerint foglalkozik majd ez ünnepély irányító előkészítésével. De a magyar reformátusság egész egyetemére kiható jelentőségű ezen ünnepélylyel érdeme szerint fog foglalkozni bizonyára zsinatunk is majd.

Egyházmegyénket és nagykárolyi egyházunkat pedig csak felemelő érzéssel töltheti el az,

hogy e történelmi jelentőségű ünnepség nálunk fog lezajlani, s egy olyan emlék fog itt emeltetni külsőségeiben is, mely a világ minden magyar reformátusának leendő a Mekkája.

Van a világ egész reformátussága számára is jubileumi forduló ez évben.

Az idei pünkösdben ünneplik Speyerben a 400 évvel ezelőtt tartott birodalmi gyűlés emlékét, melyen a reformáció hívei protestációval éltek a lelkiismereti szabadság kérdésében és innen származik a protestáns nevezet.

Kegyeletünk hálaadásával boruljunk le Isten előtt azért, hogy ilyen bátorságot öntött elődeinkbe s kérjük bizalommal, hogy tanítson meg minket ne csak ünnepelni e korszakalkotó eseményt, de tudjuk is követni elődeink gerinces példáját.

Legyen jelszavunk : Istennek engedelmeskedjünk és ne az embereknek, amidőn hitünk és annak épületeiről van szó.

Nagytiszteletű Közgyűlés !

Ime minden fájdalom, minden keserűség mellett ott van a vigasztaló reménység is az ember szívében. Hiszen talán épen azért is van az a szív két kamarával megalkotva a teremtető által. Az egyikben az elhasznált vér, a fájdalom raktározódik fel, de ott van a másikban a friss vér, a vigasztalás balzsama, a hit a jobb jövőbe. Es a szívnek ez a két kamrája szoros összefüggésben van. Egyik nem lehet el a másik nélkül s hogy a szervezet egészséges lehessen, állandóan kering a két kamra vére, szervesen összefonódva : így tartja fenn az ember életét.

Minden csapást elviselhetünk hát, csak bizzunk rendületlen hittel.

Ebből a szívből fakad az a szeretet, mellyel köszöntöm most közgyűlésünk alkotó tagjait és jelentem ki megnyitottnak mai gyűlésünket !

Egyházmegyei közgyűlésünk
a gondnoki megnyitó beszédet

teljes egészében jegyzőkönyvünkben közzétenni határozza.

2. szám. Dr. Falussy Árpád v. tanácsbíró és Szabó István dobrai lelkész távolmaradását főjegyző bejelenti, egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket lelkészi főjegyzőnél leadván,

közgyűlés távolmaradást tudomásul veszi s fenti tagokkal megalakul.

3. szám. Olvastatott a következő esperesi jelentés.

Esperesi jelentés.

Nagytszeteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A román állam egyik minisztere, valami kisebb felszisszenés alkalmából, a rendre kijáró törzsurások után, azzal jellemezte a helyzetet, hogy a magyarok még mindig nem tanultak meg szenvedni. Mintha valakinek, mert magyarnak született, egyenesen hivatása lenne a szenvedés...

Ezen nyilatkozat elárulja az életecélt, melyet a győző állam szánt a porig megalázott legyőzötteknek: szenvedni, sorsunk javulásának reménye nélkül. Az egymás után elfutó évek egyenesen arról tesznek tanubizonyságot, hogy ez a felfogás mit sem változott, a humanizmushoz egy lépéssel sem jutottunk közelebb, az emberiség nagy eszményétől még távolodunk. Ez a felfogás jellemzi egész mostani helyzetünket. Ez az oka annak, hogy tíz hosszú éven keresztül nem jutottunk közelebb az egymás megértéséhez, sőt ma ott állunk, hogy bármerre is nézünk, mindenütt a hervadó remények különféle fajaival találkozunk. Ebben a vigasztalan helyzetben ott látjuk küzdeni magyarságunk s református egyházunkat az őskeresztyénekhez méltó szilárd lelkülettel, Istenbe vetett erős reménységgel. Csodálatos jelenség, de úgy van, hogy a béke lágy ölen ringatózó őseink idejében az evangéliumért munkálkodó szolgák,

hasonlíthatatlanul hátrább álltak a tett mezején, mint ma azok, akik a babilóni fogság idejéhez mért napokat élik. A reakció eredménye ez, mely ha csakugyan az ébresztés hatását gyakorolta ránk, nem is olyan káros, mint az első tekintetre gondolnók. Mintha egy új ösvényre jutottunk volna, mely az intenzívebb vallásosság felölelésével közelebb fog bennünket vezetni ahhoz az igazi célhoz, melyet már-már kezdtünk szemelől tévesztetni, mely az első reformáció nagy eszméje volt: a humanizmus. Ha figyelmesen vizsgáljuk, kezdünk észrevenni olyan jelenségeket, melyek minden szenvedés, elnyomatás és keserűség közepett is erőt szolgáltatnak a további küzdelemhez. Ebből a nagy munkából, melyhez csak hozzányulni is, még pár évtizeddel ezelőtt is valóságos Istenkisértésnek látszott, mindinkább kiveszik részüket az evangélium munkásai. A pásztoralás terén egyházmegyénkben is szép törekvést s igyekezetet találunk. Az eddig figyelembe alig vett vallásos összejövetelek, biblia-órák, énekkari szereplések, mind arra szolgálnak, hogy a hitéletet előmozdítsák s a régóta meggyökerezett közönyt irtsák s visszaadják a hiveket rendeltetésüknek a hit gyermekeivé tévén. A jó szándék tehát már az egyik részéről nyilatkozik, hogy vajjon megfelelő eredményt szül-e a másik fél részéről? — azt reméljük. Sokszor elfog bennünket a kétség munkánk sikere miatt, mikor azt tapasztaljuk, hogy a mostoha viszonyok miatt szemlátomást apad a munkások serege; úgy a lelkipásztorok, mint a tanítók számosan hagyják el a munkateret, utánpótlás lehetetlenné van téve, a reformáció évszázadán kívül talán még sohasem voltunk ilyen nehéz körülmények között, mintha csak a fejsze a fa gyökerére vettetett volna, hogy kivágassék. Bizony ilyenkor nagyon erős hitre van szükségünk, hogy a csüggedés el ne nyomjon bennünket. De gondoskodik az Ur az övéiről, ebbe az Ur gondviselésébe vetjük most is reménységünket.

Ez esztendőben szokatlanul nagy változások történtek a belhivatalnoki karban s e változásoknak okát nem az örök törvényben találjuk, mely határt szabott az emberi életnek, hanem inkább a viszonyokban, mely különösen a tanítói kar részéről a létért való küzdelem miatt történt.

Lelkészi karunk nesztorá: Veres Imre irinyi lelkész hagyta itt a munkateret közel félszázados áldásos tevékenység után vonult a jól megérdemelt nyugalomba, helyére Tiszteletes Veress Kálmán tenkei segédlelkészt hívta el az irinyi református gyülekezet.

Gencs lelkipásztorát, a derék Papp József lelkésztársunkat a máramarosszigeti református gyülekezet választotta el lelkészül, míg a gencsi református gyülekezet Tiszteletes Vörös Zoltán börvelyi segédlelkészt hívta meg lelkipásztorául.

Az élte javakorában elhunyt Ujlaky Miklós géresi lelkész helyére Tiszteletes Kiss Ferenc nagyváradai segédlelkészt választotta meg szótöbbséggel a gyülekezet.

Mind a három választást a hivatalomhoz beérkezett jegyzőkönyvekből a törvényekkel megegyezőnek találván, megerősítettem.

Csomaközön a helyettesítés tisztje alól Tiszteletes Tárczy Géza berei református lelkész urat felmentettem s helyébe alkalmaztam Tiszteletes Horváth Pál lelkész urat, helyettes lelkésznek.

A tanítói karban a következő változások történtek: a Fórizs-pár, Fórizs Mihály és neje: Thamássy Erzsébet Vitkára történt távozásával helyök a kántortanítói állásban: Győri Vilmos, végzett képezdésszel, a tanítónői állásban pedig Szabó Juliánna szintén végzett tanítónővel töltött be.

Domahidai református egyházunk Koroknay Ilona tanítónő távozásával helyét: Nagy Mihály kántortanítóval töltötte be.

Nagykárolyi református egyházunk néhai Bakó István kántortanító helyét, tekintettel az iskolai év folyamán történt elhunytára, csak ide-

iglenesen, a csonka iskolai év idejére tudta betölteni a még oklevéllel nem rendelkező: Bőjthe János kántortanítóval.

Szaniszlóról: Juhász Ferenc kántortanító Györtelekre távozván, helye Szikszay Dénes kántortanítóval töltetett be.

Erkörtvélyesről Molnár József kántortanító az iskolai év közepén távozván, helye, ideiglenesen, a csonka iskolai év folyamára: özv. Bölönyné, Schmidt Janka tanítónővel töltetett be.

Valamennyit megerősítettem állásában. Alkalmoszerűleg azonban megjegyzem, hogy hovatovább mind nehezebbé válik a tanítói állások betöltése, különösen a férfi tanítóké. A meglevők elfogytak, újakat képezni nincs módunkban.

A Nagytiszteletű Papp József lelkész eltávozásával üresedésbe jött egyházi tisztviselői állások a következőleg töltettek be: Egyházmegyei lelkészi főjegyzővé s tanácsbíróvá Nagytiszteletű Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész választatott. Számvevőszéki elnökké: Nagytiszteletű Borbély Sándor érdengelegi református lelkész. Az üresedésbe jött egyházi aljegyzői állomás betöltésére a Mélyentisztelt Közgyűlést ezennel felkérem.

Tudomásba helyezem a Mélyentisztelt Közgyűlést, hogy az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerületek zsinata, mely törvénykezésünk több nemű hiányait van hivatva pótolni, f. évi június hó 9 napján Kolozsváron összeül s üléseit a református Kollégium disztermében tartja meg. A nagy munkára Isten áldását kéri egyházmegyei közgyűlésünk.

Végül egy örvendetes üzenetet is közlök a Közgyűlés igen tisztelt tagjaival, s általuk a nagykárolyi református egyházmegye minden rendű rangu tagjaival, hogy Főtiszteletű és Méltóságos Sulyok István szeretett s nagyrabecsült püspökünk a jövő hó folyamán egyházmegyénkben körlátogatást tesz. Várjuk őt, s fogadjuk, mint kedves vendéget, mint egyházunk első emberét: szeretettel. Kövessünk el mindent, hogy az alatt

a kevés idő alatt, míg köztünk lesz, jól érezze magát.

Egyebekben vagyok a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlésnek

Börvely, 1929 május 4-én

alázatos szolgája:

Havas Gyula
esperes.

a) Egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi jelentést tudomásul veszi s az abban foglalt elnöki intézkedéseket határozati erőre emeli.

b) Veress Kálmán irinyi, Vörös Zoltán gencsi, Kiss Ferenc géresi lelkészek választását megerősíti s nevezett lelkészeket egyházmegyénkbe bekebelezi.

c) Győri Vilmos dobrai kántortanító, Szabó Juliánna dobrai tanítónő, Nagy Mihály domahidai kántortanító, Szikszay Dénes szaniszlói kántortanító választását megerősíti s nevezett tanítókat egyházmegyénkbe bekebelezi.

4. szám. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés.

Számvevőszéki jelentés I.

az 1928. évi egyházgondnoki, egyházmagtári számadásokról és az 1929. évi egyházi költségelőirányzatairól.

Kismajtény kivételével a többi egyházak számadásaikat és költségelőirányzataikat beküldték, az egy Börvely ugyan hiányosan, amennyiben terménymagtári számadását nem küldte be.

Számvevőszék az egyes gondnoki számadá-

sokat és költségelőirányzatokat lelkiismeretesen megvizsgálta az észlelt hibákat lehetőleg kiigazította és így a számadásokat helyesbítésekkel fogadja el az irinyi magtári számadás kivételével. Az irinyi egyházközség magtárszámadása 10^oo-os kamatot tüntet fel az 1926. évi egyházmegyei közgyűlési határozat dacára.

Sajnosan kell megállapítanunk, hogy az egyházközségek nagyrésze általában nem veszi figyelembe az egyházmegyei közgyűlés évről-évre hozott határozatait.

Javaslatunkat ezekután a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

a) kötelezze el a kismajtényi egyház gondnokát, hogy az 1928. évi számadásokat és az 1929. évi költségelőirányzatot; ugyszintén a törvényi egyház gondnokát, hogy a magtárszámadást 8 napon belül, fegyelmi felelősség terhe alatt terjessze be megvizsgálás végett számvevőszékhez;

b) kötelezze el a kaplonyi egyház gondnokát, hogy a templomépítési alap kötvénye utáni kamatokat helyezze takarékpénztárba;

c) kötelezze el a berei egyház gondnokát, hogy 1500 leit térítsen meg az egyház pénztárának; a géresi egyház gondnokát, hogy 710 leit térítsen vissza az egyház pénztárának; a királydarányi egyház gondnokát, hogy 460 leit térítsen vissza az egyház pénztárának; s végül a törvényi egyház gondnokát, hogy 810 leit helyezzen be az egyház pénztárába;

d) a múlt évi egyházmegyei közgyűlés határozatát megismételve kötelezze el a dobrai és

géresi egyházakat, hogy az alapokból engedély nélkül elköltött összegeket kamatjaikkal együtt ismerjék el tartozásnak, állítsanak ki róla kötelezvényt, amit Esperes ur útján terjesszenek a felsőbb egyházi fórumok elé.

e) intse meg a géresi és királydaróczi egyházak presbiteriumát, hogy gondosabb és takarékosabb gazdálkodást folytassanak ;

f) hozza határozatba, hogy lelkészek napidija egyházmegyei gyűlésre 150 L., a gondnokoké pedig 100 lei legyen. Eltiltja egyben gondnokokat attól, hogy községük határán belül végzett gondnoki munkáikért napidiját számítsanak, viszont a községük határán kívül megilleti őket a 100 lei napidij. Királydaróczi gondnoknak megengedi, hogy egyházmegyei közgyűlés alkalmából fuvarkimélés szempontjából két napidiját számíthasson ;

g) hozza határozatba és e határozatot esperesi hivatal útján tudassa a presbiteriumokkal, gondnokokkal és lelkészekkel, hogy gondnokok 50 leien felüli összegről szóló nyugtákat csak lelkész kiutalása, illetve igazolása mellett fizethet ki, illetve vehet be, mert csak az ilyen nyugtákat ismeri el ezután a számvevőszék ;

h) ugyanigy határozza el és hozza tudtul, hogy a számadásokhoz esatolandók az alapok és alapítványok számadása, valamint az egyházi pénz- és terményszédesi naplók is.

Számvevőszéki jelentés II.

Kovács Lajos egyházmegyei gyámintézeti és közigazgatási pénztáros 1928. évi számadásait és költségelőirányzatait átvizsgálván, minden tételében helyesen vezetettnek találtuk, s azokat megerősítésre ajánljuk.

A számadás főbb tételei:

I. Gyámpénztár.

Bevétel: 2636 Lei 25 bani

Kiadás: 2436 Lei

Maradvány: 200 Lei 25 bani

Vagyoni állás 1928. évi december hó 31-én: Romániában levő tőke és értékpapirokban 21.849 Lei. Magyarországon lévő tőke és értékpapirokban 24.804 kor. 75 fill. Van az intézetnek 5 (öt) gyámoltja.

Költségelőirányzat az 1929. évre:

Fedezet: 1000 Lei 25 bani

Szükséglet: 1000 Lei

Maradvány: — Lei 25 bani

II. Közigazgatási pénztár:

Bevétel: 29.739 Lei 50 bani

Kiadás: 22.210 Lei 01 bani

Maradvány: 7.529 Lei 49 bani

Költségelőirányzat:

Fedezet: 27.610 Lei

Szükséglet: 27.450 Lei

Maradvány: 160 Lei

Midőn számvevőszéki jelentésünket tisztelettel beterjesztjük, kérjük a számadások és költségelőirányzatok kinyomatását az egyházmegyei gyűlési jegyzőkönyvben.

Kiváló tisztelettel vagyunk a Nagytiszteletű
és Nagyságos Egyházmegyei közgyűlésnek
Nagykároly, 1929. május 7-én

alázatos szolgálai:

Kacsó Károly

e. m. sz. sz. tag.

Borbély Sándor

e. m. sz. sz. elnök.

Gönczy Sándor

e. m. sz. sz. tag.

Közgyűlés a számvevőszék je-
lentését tudomásul veszi s az ab-
ban foglalt javaslatokat határozati
erőre emeli.

5. szám. Olvastatott a következő belmis-
siói bizottsági jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyei közgyűlésünk 7—1928 sz. ha-
tározatával, egyházmegyében a belmissiói munkát
rendszeresebbé kívánja tenni s ez által elrendelte
évenként kétszer az egyházmegyei közgyűlést
megelőző napon belmissiói nap tartását.

E határozat értelmében, mint egyházmegyei
belmissiói előadó az egyházmegye területén levő
egyházak lelkeszeitől bekértem a belmissiói mun-
kára vonatkozó jelentéseket, hogy úgy a belmis-
siói értekezleten, valamint, az egyházmegyei köz-
gyűlésen egyházaink kebelében folyó belmissiói
munkáról némi tájékozást nyújthassak.

Kismajtny kivételével minden egyház lel-
késze beküldötte a belmissió jelentést s ezek alap-
ján tisztelettel terjesztem a nagytiszteletű és nagy-
ságos egyházmegyei közgyűlés elé belmissiói je-
lentésemet:

a) Vasárnapi iskola ma már van minden egy-
házban, Dobrán és Nagykarolyban 3, Gencsen 2
csoporttal működik, legtöbb egyházunkban az
egész iskolai év folyamán, Irinyben egész éven
át, Berében, Csomaközön, Erendréden a téli nagy
hidegben nem működött, Szaniszlón nov. 1-től
tanév végéig tartott. A beérkezett jelentésekből
az állapítható meg, hogy már hiveink kezdik

megérteni a vasárnapi iskolának gyermekeinkre gyakorolt jótékony hatását, s nem annyira közönyösek a belmissziói munka ezen ágával szemben. Kivéve Szaniszlót, ahol még mindig idegenkednek s közönyösek a vasárnapi iskola munkájával szemben.

A vasárnapi iskolát legtöbb helyen lelkész, a tanítók s tanítónők bevonásával vezetik. Nagykárolyban a tanítónők mellett bibliaköri leányok buzgólkodnak e nemes munka teljesítésében.

b) Bibliakör van 6 egyházunkban, u. m.: Domahida, Erdengeleg, Érendréd, Gencs, Királydarócz, Nagykároly. Nagykárolyban ma már 3 bibliakör működik. Ez a múlt évihez viszonyítva fejlődést nem mutat, de jól eső reménységgel tölthet el mindnyájunkat, hogy ifju lelkésztársaink, kik bizonyára a legszentebb idealizmust hozták az életbe, már előre jelzik, hogy a legintenzívebb belmissziói munkát fogják az ősz folyamán beindítani, adja az Isten, hogy az ifju Timótheusok a nekik adott charismák mértéke szerint hűségesen sáfárkodjanak, hogy legyenek ők a belmissziói munkának fáklyavivői.

c) Egyházi énekkar 8 községben működik, u. m.: Börvely, Domahida, Érendréd, Érkörtvélyes, Gencs, Iriny, Nagykároly, Szaniszló.

Géresen néhány héttel ezelőtt szűnt meg, Királydaróczon az elmúlt évben nem működött. Itt némi haladást lehet megállapítani a múlt évihez képest, azonban még több, mint az egyházközségek fele nem vezette be ezt az egyházi hitélet megerősítésére vonatkozó munkát. Vannak egyházak, ahol külön énekórát tartottak a gyülekezeti tagoknak az éneklésben való gyakorlására, azonban ez még nem pótolja az egyházi énekkarok által kifejtett eredményeket a hitélet terén.

Berében az Evangéliumi Világszövetség programja szerint az év első hetében imahetet tartottak. E tekintetben e téren úttörő egyháznak csak elismeréssel adózhatunk s berei lelkésztár-

sunk — aki új barázdát húzott a lelki élet terén — megmutatta azt, hogy a műveletlen talajt megfelelő odaadó lelkiismeretes munkával alkalmassá lehet tenni a magvetésre.

d) Jótékony nőegylet még csak Nagykárolyban van, hol elég szép eredménnyel működik s ezt a munkateret jó lélekkel merem ajánlani, mert a női szivekben elhintett mag csakhamar, sokszor szinte várakozáson felül hozza a gyümölcsözést, melyből áldás és jócselekedet fakad.

e) Az ifjúsággal ma még kevés egyház foglalkozik ifjúsági egyesületek alakítása keretében. Domahidán az ifjúsági egyesület eredményes munkáról számol be. Az elmúlt évben alakult meg Nagykárolyban a Ref. Ker. Leányegyesület, ma még azonban csak a szellemi neveléssel foglalkozik, de programjában van a hitélet fejlesztése s az evangéliumi munka s a tagokban a református keresztyén öntudat s a magyar nemzeti gondolat ápolása és erősítése.

f) Több egyházban vallásosestélyeket tartottak u. m. : Börvely, Dobra, Domahida, Erdengeleg, Erendréd, Erkörtvélyes, Gencs, Iriny, Királydaróc, Nagykároly, mely egyházakban a tapasztalat azt mutatja, hogy hiveink lelkében megvan a fogékonyság, sőt maguk a hivek érzik, sőt kívánják a szükségességnek kielégítését. E tekintetben különösen ki kell emelnem Erdengeleg, Erendréd, Iriny és Erkörtvélyes egyházközségeket, hol hiveink a legnagyobb mértékben és lelki vágyakozással látogatták ezeket s ma már falu helyeken is igyekeznek más hiányában a templomot evangélizáló helyiséggé átalakítani, szakítva azzal a konzervatív felfogással, hogy az Isten háza csak a vasárnapi és hétköznapi istentiszteletek gyakorlására alkalmas hely lehet. Buzgó lelkielégültségűvéreink hirdetik az ígét alkalmas és alkalmatlan időben s nem a külső keretet tekintik, hanem megértve az idők figyelmeztető szavát, sokszor új utakat törve munkálják anyaszentegyházunk javát.

Erdengeleg, Erendréd, Iriny egyházakban a

3 odaadó lelkipásztor felváltva szolgálta ezt a sokszor súlyos feladatot s ezáltal meggyőződést szerzett arról, hogy nem holt igazságokat hirdetnek azok a lelkésztestvéreink, akik hangsúlyozzák a lelkésznek más gyülekezetben való szolgálatát. Több helyről a gyülekezeti tagok látogatásáról tesznek említést s ezeknek a lelkipásztori látogatásoknak érezhető az áldásos volta; a belmissziói munka ezen ágánál különösen nagy tapintat és figyelem kívántatik, hogy annak a hiveink lelkiéletére is meg legyen a kívánt eredménye.

Ha egyházaink belső lelkiéletét összehasonlítjuk a csak pár évvel ezelőtti viszonyokkal, kétségtelenül megállapítható a haladás. Tapasztalhatjuk azt magunk is, hogy hiveink az élet súlyos megpróbáltatásai között próbálnak az élet gondjai elől menekülve nyugalmat keresni s hol találhatnák ezt meg hanem az anyaszentegyház ölében, a Jézus Krisztus kebelén. Ezeket a szomjuhozó lelkeket kell közelebb vinnünk az Isten-országához, a gyermeki lelket pedig, amíg meg nem ismeri a világ hiu örömeit el kell pecsételni az élő Krisztus számára.

Tudom, hogy nehéz munka s nagy odaadást és buzgóságot kíván s a szolgálatban nem szabad megrestülnünk.

De talán az eredmény sem maradhat el, mert már is érezhető, hogy az áldott magvetésből sarjad a jövőendő gazdag igérete.

Belmissziói munkánk ma még kezdetleges, egyrészt rendszertelenség miatt másrészt az akadályok elhárítására felhasznált energiák elvesztése miatt. Egyik-másik gyülekezetben nemcsak közönnyel, de idegenkedéssel is találkozunk s talán ma már ellenséges magatartással nem. De ez nem szabad, hogy elcsüggyessen, ha érezzük is, hogy még külföldi testvéreinktől messze vagyunk, de tudnunk kell azt, hogy nincsen olyan rossz föld, mely gondos művelés után némi csekély termést ne hozna.

Hiszem, hogy ezen a mezőn is tapasztalni

fogjuk, hogy némely harminc annyt, némely hatvan, némely száz annyt hoz.

Nagytiszteletű és Nagyságos egyházmegyei közgyűlés! Nem mondom, hogy belmissziói jelentésem színes képet nyújt, de a nem rég még törtetlen talajon új barázdák hasadnak s biztat a remény, hogy azokból fog hajtani az a termő erő, mely képes lesz arra, hogy református hiveinket megerősítse a hitben, az anyaszentegyházért való munkában és áldozatban.

Belmissziói jelentésem kapcsán a következő határozati javaslatomat van szerencsém tisztelettel előterjeszteni.

Egyházmegyei közgyűlésünk a belmissziói munka rendszere-sebbé tétele végett utasítsa az egyes egyházak presbiteriumait, hogy alakítsák meg a belmissziói bizottságot és pedig olyan tagokból, akikben meg van az anyaszentegyház iránti szeretet és buzgóság. Utasítsa az egyházközségek presbiteriumait, hogy a befolyó perselypénzek egy részéből létesítsék — melyek ma az egyházmegyei szabályrendelet értelmében szegény alap növelésére volnának fordítandók, — létesítsenek belmissziói alapot.

A 7—928 sz. egyh. m. határozat értelmében megalakított belmissziói körök lelkeszeit utasítsa közgyűlésünk, hogy záros határidőn belül alakítsák meg az egyes köröket s erről tegyenek jelentést az esperesi hivatalhoz.

A gyülekezeti tagok látogatásával, — mely a belmissziói gyakorlásának egyik ága — kötelez-

tessenek el egyházaink, hogy fektessenek fel törzs lapokat, lelkészeink, melyekben ne pusztán csak statisztikai adatok legyenek, hanem minden fontosabb körülmény, mely hiveink, magán családi, egyházi, lelki életére vonatkozik.

Ezen javaslatom elfogadását kérve maradok a nagytiszteletű és nagyságos egyházmegyei közgyűlésnek

Nagykároly, 1929 május hó 3.

alázatos szolgálja:

Gönczy Sándor

egyh. belmissziói előadó.

Egyházmegyei közgyűlésünk a belmissziói bizottság jelentését tudomásul veszi s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli.

6. sz. Esperes jelenti, hogy a szavazatbontó bizottság által f. é. január hó 21. napján Nagy-károlyban felvett jegyzőkönyv eredményeként az egyházmegyei lelkészi főjegyzői és lelkészi tanácsbirói állásra nagy szavazattöbbséggel Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész, egyházmegyei lelkészi aljegyző választatott meg. Ujonnán megválasztott lelkészi főjegyző tanácsbirót felhívja a hivatali eskü letételére.

Gönczy Sándor lelkészi főjegyző, tanácsbiró a hivatali esküt leteszi. Esperes szeretettel üdvözli az ujonnán választott főjegyző-tanácsbirót s hivatalába beiktatja, ki a beléhelyezett bizalmat megköszöni s készséggel ajánlja fel szolgálatát anyaszentegyházunk munkálására.

7. sz. Olvastatott az egyházmegyében üresedésben levő lelkészi állások betöltéséről jelentés. Mely szerint az irinyi lelkészi állásra egyhangu meghívással: Veress Kálmán tenkei s. lelkész, a gencsi lelkészi állásra szintén egyhangu meghívással: Vöröss Zoltán börvelyi s. lelkész, a géresi lelkészi állásra szótöbbséggel Kiss Ferenc nagyváradi s. lelkész választattak meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s esperes a már megerősített és bekebelezett ifju lelkészeket az egyházmegye nevében szeretettel üdvözli s reájok s munkájukra Isten gazdag áldását kéri.

8. sz. Tárgyaltatott a megüresedett egyházmegyei lelkészi aljegyzői állás betöltése.

Egyházmegyei közgyűlésünk megbizsa esperes urat, hogy az üresedésben levő lelkészi aljegyzői állásra jul. 15. határidővel a szavazást rendelje el.

9. sz. Gönczy Sándor egyházmegyei főjegyző előterjeszti, hogy a nagykárolyi református egyház presbitériuma f. é. január hó 6-án tartott 7—1929. sz. határozatával elhatározta, hogy a folyó évben Károlyi Gáspár nagy magyar bibliafordító s reformátor 400 éves születési évfordulóját a nagy férfiú emlékéhez méltó keretek között kívánja megünnepelni s Károlyi Gáspárnak emlékoszlopot állit fel s az összes protestáns egyházakban úgy itt, mint Magyarországon s a többi utódállamokban, sőt a külföldi s az amerikai protestáns egyházakban is ez emlékmű előállításának költségeire gyűjtést rendez s ezt az ünnepet az egész világon élő protestánsok ünnepévé kívánja tenni.

A tervet s határozatot a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur örömmel tette magáévá s április hó 4-ére összehívta Nagyváradra az egyházkerület, egyházmegye, s a nagykárolyi egyház képviselőiből megalakított előkészítőbizottságot az ünnepély előkészítésének, emlékmű felállításának, s a gyűjtés megindításának megbeszélése végett. Bizottság Károlyi Gáspár emlékünnpély rendezésének a gondolatát nagy lelkesedéssel fogadta s elhatározta, hogy Károlyi Gáspárnak emlékoszlopot állít s Károlyi Gáspár bibliaterjesztő alapot létesít. Az ünnepség szellemi irányítását a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületre kívánja bízni s az ünnepség technikai megrendezésével megbizta a nagykárolyi egyház presbitériumát. A továbbiakban az egyházkerületi közgyűlés fogja a szükséges intézkedéseket megtenni.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel kívánja részét kivenni Károlyi Gáspár emlékének megörökítését célzó ünnepély megrendezéséből. Szükségesnek tartja egyben rámutatni arra, hogy a gyűjtés útján befolyó összegből az emlékmű helyének környezete, a nagykárolyi templom kerítés, hozassék rendbe, illetve az ujjal cseréltessék ki.

Felir a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez, hogy ennek a munkának elvégzésére hatalmazza fel a nagykárolyi egyház presbitériumát, mert az ünnepséget, melyen hihető, hogy a külföldi protestáns egyházak reprezentánsai nagy számmal fognak részt venni, külső megnyilatkozásaiban is impozánssá kívánja tenni, már pedig a mostani milieobe ez az ünnep-

ség nem illeszthető be ; viszont a nagykárolyi egyházat — melynek ugyis lesz elég terhe és gondja — egy ilyen rendkívül nagyszabású ünnepség megrendezésével, — nem lehet arra kényszeríteni, hogy nagy szegénysége dacára olyan tetemes költségbe belemenjen s az ünnepséghez s az elhelyezendő emlékműhöz méltóan temploma környékét a magaköltségén rendbe hozassa.

Jelen határozatát a Főtitkárletű és Méltóságos egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

10. sz. Tárgyaltatott a domahidai iskola építési alap létesítése.

A domahidai ref. egyház presbitériumának 1929. január 10-én hozott 5—1929. számú határozatát, melyszerint az egyházmagtár 1928. évi zárszámadása szerinti 71 véka 20 liter buza készletből 59 véka 20 liter buzát átenged az iskola építési alapra befolyt buzamennyiséghez, valamint az 1929. január 10 én 9—1929. sz. a. hozott azon határozatát, melyszerint az iskolaépítési alapra felvett kölcsön törlesztésére és kamatainak fedezésére, minden adózó egyháztag egy liter buza adója, illetőleg párbére után 10, azaz tíz Leit, mint rendkívüli adót vetett ki,

egyházmegyei közgyűlésünk megerősíti, illetve jóváhagyja az-
zal, hogy a 9—1929. sz. határozatot az E. T. I. t. c. 15. §-a alapján megerősítés végett az egyházkerületre felterjeszti.

11. sz. Tárgyaltatott az irinyi egyház takarékmagtári kamatjának 20%-ról, 10%-ra való le-
szállítása.

Az irinyi egyház presbitériuma folyó évi február hó 21-én tartott gyűlésének 15. sz. határozatával a takarékmagtári kamatot az elmúlt 1928. évre 10%-ban állapítja meg, a jövőre nézve pedig 15%-ban kívánja megállapítani.

Egyházmegyei közgyűlésünk az irinyi egyház presbitériumának azon határozatát, mellyel takarékmagtára kamatját az 1928. évre alapszabálytól eltérően 20 százalék helyett 10 százalékban kívánja megállapítani a multa nézve befejezett tény elé állítás s a lelkész választással járó körülmény miatt — tudomásul veszi s helyben hagyja. Jövőre azonban kötelezi a presbitériumot, hogy az alapszabályban megállapított 20 százalékos takarékmagtári kamatot szedje.

Ügyész közgyűlés határozata ellen felebbezést jelent be.

12. sz. Olvastatott az irinyi „Református Egyházi Énekkar“ alapszabálya.

Egyházmegyei közgyűlésünk beterjesztett alapszabályt — melyet a presbitérium is jóváhagyott — megerősíti.

13. sz. Tárgyaltatott a nagybányai egyházmegye elnökségének és tanácsbirói karának átirata nyugdíj és gyámintézeti ügyben.

Egyházmegyei közgyűlésünk Esperes elnöklete alatt kiküldi M. Szabó Miklós, Kovács Lajos és Lovász Béla lelkészekből álló bizottságot, hogy az átiratot

tanulmányozzák át s ez ügyben részletes javaslatot dolgozzanak ki.

14. sz. Tárgyaltatott az érdengelegi ref. tanítói lakásnak két szobával való kibővítése és lelkész lakás átalakítására vonatkozó tervezet az építettő bizottság szakértői véleménye kapcsán.

Az érdengelegi ref. egyház presbitériumának 1929. évi április hó 21-én 25 sz. a. hozott azon határozatát, melyben kimondja, hogy a kántori telken levő épületet két szobával kibőviti és lelkészlakká alakítja át s e célból a lelkészi telekből a mostani kántori telek nagyságának megfelelő kántori telket kihasít, a mostani kántori telket pedig a lelkészi telek magmaradt részéhez csatolja, egyházmegyei közgyűlésünk jóváhagyja, engedélyezi továbbá, hogy az egyház az építkezés céljaira, melynek költségvetési összege 143.500 Leiben állapítottatott meg, a rendelkezésre álló 53.500 Leien kívül 70.000 Lei rendkívüli egyházi adót az E. T. III. t. c. 16 §-a alapján törvényesen kivethessen, végre megengedi, hogy az egyház szükség esetén a jövő évi költségelőirányzat terhére 20.000 Lei kölesönt felvehesen, tudomásul vételével annak, hogy az egyház az építkezést árlejtés útján kívánja végrehajtani.

15. sz. Olvastatott az érdengelegi lelkész és gondnok kérelme, melyben az egyházkerületől parochiájának építéséhez 20000 lei segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk ismervé az érdengelegi egyház nehéz helyzetét s azt az erőfeszítést, mellyel az egyházat, annak épületeit igyekszik fentartani, kérelmet pártolólag terjeszti fel a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi közgyűlés elé.

Utasítja az érdengelegi egyház lelkészét, hogy a parochia építésére vonatkozó presbiteri határozatot haladéktalanul terjessze be az esperesi hivatalhoz.

16. sz. Csomaközi egyház beterjeszti 5 egyenlő példányban kiállított lelkészi díjlevelét az egyházkerületi közgyűlés 191—927 sz. határozata értelmében a hiányok pótlása végett.

Beterjeszti lelkészi díjlevelet a becsatolt presbiteri határozat alapján egyházmegyei közgyűlésünk jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti.

17. sz. Olvastatott a csomaközi egyház helyettes lelkészének és gondnokának missiói segély iránti kérelme.

Helyettes lelkész és gondnok a 161—1927 sz. egyházkerületi határozattal Csomaköz részére megállapított 12000 Leies missiói segélynek 36000 Leire való felemelését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk 23--928 sz. határozatával a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléstől a 161—927 kerületi határozat rektifikálását kérte s a megszavazott 12000 lei missiói segélynek a mezőpetrii templom renoválási

költségeinek fedezésére való kiutalását.

A csomaközi egyház részére tehát ezidő szerint missiói segély megállapítva nincs.

Bár helyesebb lett volna, ha a csomaközi egyház presbitériuma kéri a missiói segélyt, de tekintettel a csomaközi kicsiny egyház nehéz helyzetére s arra a szükségszerűségre, hogy megfelelő anyagi támogatás hiányában a csomaközi ref. templomban a harangok elnémulnak s a nagy lélekszámú más vallásfelekezetek közé beékelődött maroknyi református magyarság elvesztéséért a történelmi felelősség minket terhelne s a segély már ugyanis a tizenkettedik órában érkezik a benyújtott kérelmet pártolólag terjeszti fel egyházmegyei közgyűlésünk a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé s egyben utasítja a csomaközi egyház helyettes lelkészét, hogy presbitériumnak ide vonatkozó határozatát haladéktalanul terjessze be az esperesi hivatalhoz.

18. sz. Targyaltatott a dobrai kántortanítói és tanítónői díjlevél.

Egyházmegyei közgyűlésünk minthogy a dobrai presbitérium az egyházmegyei közgyűlés 39—929 sz. határozatának elegett tett s az újonnan kiállított díjlevél csonkítást nem von maga után a beterjesztett tanítói díjleveleket jóváhagyja s megerősítés végett

az egyházkerületi közgyűléshez
felterjeszti.

19. sz. Tárgyaltatott az irinyi ref. egyház
parochiájának építési ügye s ezzel kapcsolatosan
az egyházmegyei építettő bizottság szakértői ja-
vaslata.

Egyházmegyei közgyűlésünk
az irinyi ref. egyház presbiteriu-
mának az ottani lelkész lak átala-
kitása és helyreállítása tárgyában
1929 évi április hó 14-én 28 szám
alatt hozott határozatát jóváhagyja
az építési terv kivitelét a javasolt
változtatásokkal és pótlással en-
gedélyezi, ugyancsak engedélyezi
a tervezett 70000 lei egyházi pót-
adónak egymásután 2 évben le-
endő kivetését, valamint az egy-
házi takaréknak magtárból 35 Hl.
buzának, ugyancsak az építkezés
fedezése céljából leendő értékesi-
tését.

Fenti határozatát az egyház-
kerületi közgyűlés elé megerősí-
tés végett felterjeszti.

20. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi egyház
adókulcs módosítása. Kaplonyi egyház presbiteri-
uma beterjeszti az új módosított adókulcs meg-
állapítására vonatkozó presbiteri határozatot.

Közgyűlésünk a szabályszerű
presbiteri határozattal hozott új
adókulcsot jóváhagyja s amennyi-
ben a szükség kívánja engedélyt
ad a kaplonyi egyháznak, hogy
a lelkészi díjlevelet az E. T. III.
t. c. 11 §. a második bekezdése
alapján módosítsa. S utasítja
kaplonyi presbiteriumot, hogy

a módosított lelkeszi díjlevelet, terjessze egyházmegyei közgyűlésünk elé.

21. sz. Nagy Mihály domahidai és Szikszay Dénes szaniszlói kántortanítók

a hivatali esküt letévén Esperes reájok és munkájokra Isten áldását kéri.

22 sz. Tárgyaltatott a nagykárolyi ref. egyház presbitériumának 1929 április hó 14-én tartott gyűlésének 25—929 sz. és az április hó 18-án tartott gyűlésének 32—929 sz. határozata, temetői házhelyek eladása tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagykárolyi presbitérium szabályszerűen hozott kétrendbeli határozatát az egyházkerületi közgyűlés 101—928 sz. határozatára való hivatkozással — mellyel az eladandó házhelyek megosztását feltüntető új helyrajzi számokkal ellátott telekkönyvi vázrajzát is megerősítette kerületi közgyűlésünk — jóváhagyja s a presbiteri határozatokban megjelölt házhelyek eladását a megállapított feltételek mellett jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

23. sz. Tárgysorozat kimerítettén elnökség megköszöni a tagok érdeklődését a gyűlést berekeszti.

K. m. f.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1929 május hó 22 napján.

Gönczy Sándor

egyházm. lelkeszi főjegyző

Havas Gyula

esperes

Kacsó Károly

egyházm. vil. t. bíró

Birósági ügyek.

1. Berényi Sándor volt berei kántortanító közigazgatási birósági ügye a berei egyház ellen fizetés ki nem szolgáltatása tárgyában.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság, mint rendes közigazgatási bíróság Berényi Sándor panaszos kérelmének helyt ad és kötelezi a berei presbiteriumot, hogy panaszosnak 28 Hl. és 25 l. rozs tanítói fizetés pótlékot 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett szolgáltatasson ki, levonva abból 11 Hl. és 9 l. rozsot, illetve annak egyenértékét, mit panaszos 10,000 lei — s kölcsöntartozásának esedékes kamatját és 1401 Lei jogtalanul felvett tandíjat.

Kötelezi továbbá panaszost és panaszlott presbitériumot 500—500 Lei költségnek 15 nap alatt való befizetésére.

Indokok :

Berényi Sándor panaszossal szemben egyháznak 10,000 Lei-s kölcsöntartozása állott fent, mely összeg után mivel a kötelezvényben és presbiteri határozatban megállapított feltételeknek nem tett eleget, panaszossal szemben egyháznak kamat megtérítési igénye fenn áll. Továbbá megilleti egyházat 1401 Lei jogtalanul felvett tandíj, mert panaszos isk. év elején távozott s a tandíjat az év folyamára felvette.

Egyház viszont az 1926 okt. hó 24-i 2 sz. jogerős presbiteri határozat értelmében tartozik kiadni 28 Hl. és 25 rozsot fizetési pótlék címen, levonva abból a rendelkező részben megállapított mennyiséget, illetve annak egyenértékét.

A költségekben való kölesönös elmarasztalás az ítéletből folyó természetes következmény.

2. Fórisné Thamássy Erzsébet panasza a dobrai presbitérium ellen fizetés ügyben.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság, mint időszaki bíróság panaszos kérelmének részben helyt s kötelezi a dobrai egyház presbitériumát, hogy panaszosnak 1400 Lei helyettesítési díjat és 1 q 40 kg. búzát természetben 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett szolgáltatson ki.

Indokok :

Beterjesztett bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy panaszos termény és helyettesítési díj iránti igénye panaszlott egyházzal szemben fenn áll, viszont a korpótlék igényjogosultságot panaszos javára megállapítani nem lehetett így azt el kellett utasítani.

3. Koroknai Ilona volt domahidai tanítónő panasza a domahidai presbitérium ellen visszatartott fizetése miatt.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság, mint időszaki bíróság panaszos kérelmének helyt ad s kötelezi panaszlott domahidai egyház presbiteriumát, hogy panaszosnak történelmi képek 175 Lei és deszka lapok 390 Lei megtérítése címen összesen 565 Lei visszatartott fizetést 15 nap alatt különbeni végrehajtás mellett fizessen ki.

Indokok :

Megállapította bíróság, de panaszos is elismerte, hogy egyházzal szemben 1393 Lei követelése van. Ebből 428 Leit, mint ki nem fizetett egyházi adót presbitérium jogosan tartott vissza, valamint 1 m³, tűzifa árában 400-Lei-t, mely az egyháznak követelése panaszossal szemben.

4. sz. M. Szabó Miklós panasza a géresi presbiterium ellen helyettesi díjának megállapítása tárgyában.

Végzés :

Egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, mivel felek előaadásából nem volt megállapítható, hogy Esperesnek a helyettesítési díj megállapítására vonatkozó rendelkezése közölve lett volna presbitériummal, elrendeli, hogy Esperes vonatkozó határozata panaszlott presbitériummal 15 nap alatt közöltessék.

Indokok :

Felek előadásából a rendelkező részben foglalt ténykörülmeny nem volt megállapítható s így ellene a presbitérium az E. T. l. t. c. 166. §-a alapján a jogorvoslat keresése panaszlott gèresi presbitériumnak nem állott módjában, már pedig ennek útját érdekelte fél elől elzárni nem lehetett.

Sorszám

1
2

3
4

5
6
7

8

9

10

11

12
13
14
15
16

17

Kimutatás az iskolákról az 1929. évről

Sorszám	Egyház neve	Tanító neve	Hány osztályu az iskola	Növendékek sz.	Tanítás ered- ménye	Az iskola, épülete felszerelése milyen?		
						tanterem állapota	az iskola fel- szerelése	iskolai rend, fegyelem, tisztaság
1	Bere	Kupán Róza Etelka	I-VII	48	kitünő	jó	nem teljes	megfelelő
2	Börvely	Bartha István	III-V-VI	58	"	megfelelő	pót. szorul	"
"	"	Cziuják Ferenc	II-IV	53	jeles	"	"	"
"	"	Kulesár Ilona	I	56	kitünő	jó	teljes	"
3	Csomaköz	Állami iskola van						
4	Dobra	Győrfi András	IV-VII	54	jeles	"	nem teljes	szab. szerü
"	"	Szabó Ilona	I	45	kitünő	"	"	"
"	"	Szabó Juliánna	II-III	54	jeles	"	"	"
5	Domahida	Nagy Mihály	I-VII	51	kitünő	"	pót. szorul	megfelelő
6	Érdengeleg	Állami iskola van						
7	Érendréd	Szaleczki Miklós	V-VII	32	kitünő	megfelelő	nem teljes	"
"	"	Szabó Margit	I-IV	59	"	"	"	"
8	Érkörtléyes	Radányi Mihály	I-IV-V-VII	68	"	"	"	"
"	"	Bölönyiné Schmidt J.	II-III-VI	58	elégs.	"	"	"
9	Gencs	Dancs Sándor	III-VII	36	kitünő	kifogást.	kevés ki- válnivalót hagy	kifogást.
"	"	Vadnay Margit	I-II	47	"	"	"	"
10	Géres	Ács István	III-VII	42	"	"	"	"
"	"	Cseh Olga	I-II	62	"	jó	teljes	megfelelő
11	Iriny	Bene András	III-VII	29	jeles	megfelelő	nem teljes	"
"	"	Benéné Kiss Amália	I-II	19	kitünő	"	"	"
12	Kaplony	Lovászné Benkő B.	I-VI	27	"	tűrhető	pót. szorul	"
13	Királydáróc	Állami iskola van						
14	Kismajtény	Ottmayer Gyula	I-VII	61	kitünő	"	"	"
15	Kr.sz. miklós	Állami iskola van						
16	Nagykároly	Bőjtke János	IV-VII	57	jeles	jó	teljes	"
"	"	Vadnay Irma	I	53	kitünő	"	"	"
"	"	Tyukody Ilona	II-III	60	"	"	"	"
17	Szaniszló	Szikszay Dénes	I-V	52	jeles	megfelelő	nem teljes	"

**Az Esperes által kezelt nagykárolyi ref. egyház-
megye közigazgatási pénztári számadása
az 1928-ik évről.**

Sorszám	Hó és nap	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás		Sorszám
			Lei	b	Lei	b	
1	jan. 1	Pénztári maradv. az 1927-ik évről	5071	—			26
2	jan. 14	Nyomtatványok Komáromtól			1215	—	27
3	febr. 16	Ajánlott levél Veress Györgynéhez Szabó Gábornéhoz			155	—	28
4	febr. 18	Érkörtlvélyes			155	—	29
5	febr. 25	Büntetés pénz Érdengeleg Presby- tériumától	1000	—			30
6	márc. 6	Tinta, festék stb.			143	—	
7	máj. 4	Egyházmegyei jegyzőkönyv 1927- iki két gyűlésről			6885	—	
8	jun. 4	Irodai szerek			755	—	
9	jun. 28	Papp Józsefnek, főjegyző, tan. bírói, számv. sz. elnöki fuvar és iroda ált.			2014	—	
10	jul. 2	Írógépjavítás Nagyváradon			300	—	
11	jul. 16	Kerületi gyűlési nap. és fuvardij Papp József részére			1600	—	
12	aug. 2	Irodai szerek			740	—	
13	nov. 15	Rendőrnök egyh m gyűléskor			975	—	
14		„Református Szemle“ 1928-évre			400	—	
15	nov.	Közigazgatási költség 16 egyház- ból (kivéve Nagykároly)	17141	50			közi szán
16	máj. 31	Egyh. m. pénztári szekrény szállí- tásakor költség			195	—	tári
17	1926 ápr. 21 1928	Szabó János perében Szabó Mik- lósnak vizsg. költség			350	—	közg
18	jul. 27 1928	Ujlaky Miklósnénak tem. költség			3030	—	
19	okt. 21 1926	Szabó János perében vizsg. költ- ség Gönczy Sándornak			1300	—	
20	ápr. 21 1928	Szabó János letétje perében	2000	—			
21	nov. 10	Irodai szerek			973	—	
22	„ 26	Papir			90	—	
23	„ 26	Szekrény bővítés			250	—	
24	„ 26	Esperesi tiszteletdíj			400	—	
25	„ 26	Posta kihordónak			200	—	
Atvitel :			25212	50	20793	0	

Hó és nap	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
	Athozat:	25212	50	20793	01
dec. 10	Papir			35	—
dec. 15	Főjegyzői, számvevőszéki, tanács- bírói tiszteletdíj			432	—
dec. 21	Koszoru és szállag			850	—
dec. 28	Küldőnc Domahidára			100	—
dec. 24	Nagykárolyi közíró költség	4527	—		
	Összesen:	29739	50	22210	01
	Mérleg.				
	Bevétel:	29739	50		
	Kiadás:	22210	01		
	Maradvány:	7529	49		

Azaz Hétézeröt százhuszonkilenc Lei és 49 bani

Megvizsgálta Érdengelegen, 1929. május hó 2.

Borbély Sándor
em. számvsz. elnök.

Az egyházmegyében az esperes által összegyűjtött igazgatási költséget az esperes kezelte, s évvégével ő mott el róla.

Igy történt ez most is a Maradvány „Takarékpénz-
könyvön van elhelyezve, mely az egyházmegyei
gyűlés alkalmával lesz felmutatva.

Kelt Berven—Börvely, 1928. december 31-én.

Havas Gyula,
esperes

**A nagykárolyi ref. egyházmegye közig. pénztárának
költségelőirányzata az 1929. évre.**

Sorszám	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
I. Fedezet.					
1	1928. évi pénztári maradvány	7529	49		
2	1929. évi járulék az egyházaktól	22010	—		
3	Betét kamatjából	70	51		
	Összesen :	29610	—		
II. Szükséglet.					
1	Irodai szerek, esperesi iroda részére			1500	—
2	" " főjegyzői " "			500	—
3	Számvevőnek irodai szerek			200	—
4	Esperesi körlevelek sokszorosítása			250	—
5	Egyh. ker. képviselők nap- és fuvardíja			4500	—
6	Canonica visitacionális nap- és fuvardíj esperes, isk. látogató lelkész tanítóknak			3000	—
7	Egyházmegyei közgyűlési jegyzőköny- vek kinyomása			5500	—
8	Esperes tiszteletdíja			400	—
9	Esperesi postakihordónak			200	—
10	Főjegyző és tanácsbírók tiszteletdíja			400	—
11	Református Szemle előfizetési díja			1000	—
12	Előre nem látható kiadások			10000	—
	Összesen :			27450	—

I. Fedezet : 29610.—

II. Szükséglet : 27450.—

Maradvány : 2160.—

Megvizsgálta :

Nagykároly, 1929. május 7.

Havas Gyula

esperes.

Borbély Sándor

e. m. számv. sz. elnök.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye lelkeszi
özvegy- és árva gyámintézetének pénztári
naplója 1928-ról**

Sorszám	Év, hó, nap	Bevétel és Kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1	jan. 1	1927 évi pénztári maradvány	—	25		
2	" "	A 2242 számú, 9298 lei nép- banki betét mult évi kamata	1886	—		
3	" "	A 2242 számú, 9298 lei nép- banki betét mult évi kamata bankba téve			1886	—
4	máj. 3	A népbankból kivét	750	—		
5	" "	Özv. Vityi Bertalanné gyám- dija 1928-ra			150	—
6	jun. 8	Özv. Uray Józsefné gyámdija 1928-ra			150	—
7	dec. 10	Özv. Ujlaky Gáborné gyámdija 1928-ra			150	—
8	" 31	Pénztárnok tiszteletdíja 1928-ra			100	—
Összesen :			2636	25	2436	—
Összes bevétel :			2636	25		
Összes kiadás :			2436	—		
Pénztári maradvány :			200	25		

Lezárattott, 1928 december 31-én

Kovács Lajos
gyámint. pénztáros.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye lelkeszi
özvegy- és árva gyámintézetének költség-
vetése 1929. évre.**

Sorszám	Tárgy megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Szükséglet :			
1	Özv. Vityi Bertalanné 1 évi gyámdija	150	—
2	Özv. Uray Józsefné " " "	150	—
3	Özv. Ujlaky Gáborné " " "	150	—
4	Özv. Kalmár Ferencné 2 évi " "	300	—
5	Szabó Ilona " " "	150	—
6	Pénztárnok tiszteletdíja	100	—
	Összesen :	1000	—
II. Fedezet :			
1	Mult évi pénztári maradvány	200	25
2	A népbanki betét kamátaiból	800	—
	Összesen :	1000	25
	II. Fedezet :	1000	25
	I. Szükséglet :	1000	—
	Mutatkozó maradvány :	—	25

A gyámintézet vagyoni állása 1928 dec. 31-én

Sorszám	A vagyon megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Romániában levő tőke és értékpapírokban :			
1	Az Önszegélyző Népbankban 2242 számú betétkönyvön	11974	—
2	17 drb.népbanki részvény névértékbe (à 125 lei)	2125	—
3	Hadikölcsönkötvényekben	7750	—
	Összesen :	21849	—
II. Magyarországon levő tőke és értékpapírokban :		Kor.	f.
1	Kötelezvényen egyeseknél és egyházaknál	9400	75
2	16774 sz. m. kir. postatakarék pénztár számlán	11904	—
3	Hadikölcsönkötvény névértéke (m. kir. postatakaréknál)	3500	—
	Összesen :	24804	75

**A nagykárolyi ref. egyházmegyei lelkészi özvegy- és árva gyámintézet kölcsöntőkéinek részletes kimutatása
1928. december 31-én**

Adósok nevei	Kötvény kelte	Kölcsön összeg		Kamatok esedékessé- gének ideje	Kamat- láb
		K	f		
1 Olesvai ref. egyház	1881. máj. 1	14	—	1918 jan. 30	6 ^o / _o
2 Tukacs Lajos	1886. jun. 28	100	—	1918 jul. 10	"
3 Szobonya József	1903. febr. 20	112	—	1918 okt. 24	—
4 özv. Weisz Ignácné Jármi	1906. nov. 19	1000	—	1918 máj. 19	táblázott
5 Nagydobosi reformá- tus egyház	1907 nov. 25	5864	75	1917 nov. 25	—
6 Jármi-i ref. egyház	1913 máj. 31	210	—	1919 máj. 13	8 ^o / _o
7 Nagy Imre olesvai lelkész	1913. jul. 10	200	—	1919 jan. 10	"
8 Nagy Sándor olesvai tanító	1913. aug. 14	1500	—	1919 aug. 14	"
9 Horovitz József Jármi	1914 ápr. 25	400	—	1918 okt. 25	"
összesen :		9400	75		

A nagykárolyi ref. egyházmegye lelkészi özvegy- és árva gyámintézetének özvegyei és árvái az 1928. évben

- 1 Özv. Vityi Bertalanné lakhelye : Bere
- 2 Özv. Uray Józsefné " Dabolcz
- 3 Özv. Kalmár Ferencné " Erszakácsi
- 4 Özv. Ujlaky Gáborné " Nagykároly
- 5 Néhai Szabó Menyhért árvája lakhelye : Dobra

Megvizsgálta Érdengelegen, 1929. május 2-án

Borbély Sándor
em. sz. sz. elnök.

Gönczy Sándor
em. sz. sz. t.

Az 1928-ik évi egyházgondnoki számadások s az 1929

Sorszám	Egyház neve	Számadás az 1928-ik évről							
		Bevétel		Kiadás		Marad- vány		Egyház- fenntartási alap	
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
1	Bere	77525	50	59073	—	18452	50	529	—
2	Börvely	339111	50	337577	50	1534	—	387	—
3	Csomaköz	23967	14	22864	50	1102	64	180	—
4	Dobra	152753	99	150200	45	2553	54	432	12
5	Domahida	258519	41	252014	50	6504	91	5500	—
6	Érdengeleg	56700	—	51063	—	5637	—	1365	—
7	Érendréd	301527	—	298837	—	2690	—	1337	—
8	Erkörtvélyes	372213	03	345587	70	26625	33	1078	—
9	Gencs	315618	—	294768	50	20849	50	2193	—
10	Géres	156973	75	146604	25	10369	50	14400	—
11	Iriny	96798	—	73827	—	22971	—	—	—
12	Kaplony	111247	21	99108	—	12139	21	35388	—
13	Királydaróc	96095	85	81941	—	14154	85	7500	—
14	Kismajtény	109329	—	98284	50	11044	50	—	—
15	Krasznaszentmiklós	47859	10	33820	—	14039	10	4000	—
16	Nagykároly	405107	50	405107	—	—	50	2403	—
17	Szaniszló	114132	—	101346	—	12786	—	21700	—
	Osszesen :	3035477	98	2852023	90	183454	08	98392	12

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1929. évi november hó 7-ik napján
Nagykárolyban tartott**

**RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei—Nagykároly 1930.

Jegyzőkönyv.

Felvételetti Nagykárolyban 1929. évi november hó 7. napján a nagykárolyi református egyházmegye őszi rendes közgyűlésén

Jelen voltak:

Elnökség: Havas Gyula esperes és dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok.

Jegyzők: Gönczy Sándor lelkészi főjegyző, Borbély Sándor lelkészi és Domahidy István világi aljegyzők.

Tanácsbírák:

Lelkészi:

Takács Ferenc
M. Szabó Miklós
Gönczy Sándor

Világi:

Kacsó Károly
Sz. Gáspár Pál

Egyházmegyei ügyész: Dr. Kölcsey Ferenc.

Egyházak részéről:

Lelkészek:

Világiak:

Bere:	Tárczy Géza	Szombati János
Börvely:	Havas Gyula	Tasi Sándor
		Bereczki Lajos
Csomaköz:	Horváth Pál	—
Dobra:	Szabó István	—
Domahida:	Szabó Lajos	Hegedüs Sándor
Érdengeleg:	Borbély Sándor	—
Érendréd:	Gargya Géza	—
Érkörtlényes:	Kovács Lajos	B. Vincze Lajos
Gencs:	Vöröss Zoltán	Ifj. Joó Lajos
Géres:	Kiss Ferenc	—
Irinny:	Veress Kálmán	Bakó Mihály
Kaplony:	Lovász Béla	Nyiri Béla
Királydaróc:	M. Szabó Miklós	Botos Károly
Kismajtény:	—	—
Kr.-szentmiklós:	—	—
Nagykároly:	Gönczy Sándor	Dr. Dohy Albert
		Veress Sándor
		Nagy Elek

Szaniszló: Takács Ferenc

Tanítóképviselek: Bartha István, Ottmayer Gyula.

Közgyűlés előtt a gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a nagykárolyi református templomban, ahol Kiss Ferenc géresi lelkész tartott egyházi beszédet Mát. 5, 13. v. alapján.

24. szám. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok egyházmegyénk 1929. évi november hó 7 napjára Nagykarolyba összehívott közgyűlését a következő beszéddel nyitja meg :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Abban a szent könyvben, melynek ünnepét alig egy hónap előtt tartottuk itt, a nagykárolyi egyház vendégszerető megrendezésében : az ember sorsa van megírva.

Két ezredév emberisége növekedett fel már e könyv árnyékában és még most sincs kibányászva az abban felhalmazott tömördek drága kő. Különben nem lenne a világon gyűlölet, nem ülne véres origiákat a féltékeny irigység, nem törnének egymásra népek és nemzetek : egy lenne csak a testvéri szeretet.

A délafrikai Johannesburgi mesés mennyiségű aranyat tartalmazó bányák tárnái oly mélységben huzódnak, hogy a föld belsejének természetes forróságát jég-hűtő készülékekkel kell temperálni, különben a munkások nem bírnák ki az izzó hőséget. Szent könyvünk dus arany telérei is mélyen fekszenek el. Kiemelésük nagy óvatosságot és szakértelmet igényel.

A két évezred folyamán valóban sokakat megégetett annak belső forrósága a bányászok közül.

De azért én mégis azt hiszem inkább, hogy nem a biblia tárnáiban elfekvő belső forróság tette eddigelé az abban levő kincstömeget teljes egészében megközelíthetetlené az emberiség nagyobb tömegei számára, mint inkább a földi érdek hajhászó vágy, mellyel, mint tulságosan vastag fagyos jégtömeggel veszi körül magát a napi élet

vagyon után futó törtetésében, ahelyett, hogy azt a bibliában levő igazi aranyat keresné, mely boldoggá teszi és Isten országát hozná fel abból a földre.

Egyházmegyénk bányászainak munkás táborából egy szerény, de biztos kezű bányászt ragadt el a halál a közeli napokban. Gyakorlott kezéből kiesett a csákány. Néhai Rácz Elek, buzgó lelkes tanácsbirónk, árván hagyta palástját, elköltözött ritkult sorainkból. Legyen áldott emléke körünkben. Adjon vigaszt az Õg hozzátartozóinak. Nekünk pedig adjon erőt ahoz, hogy szent könyvünk tanításait mind jobban és jobban megértve és bevésve lelkünkbe, ernyedetlen hittel munkálkodhassunk.

Egy másik bányász testvérünk, Kacsó Károly világi tanácsbirónknak pedig azt engedte meg az Isten, hogy immár 30 éve viselhesse a tanácsbírói tiszteletet. Szeretettel köszöntöm őt e forduló alkalmából, s kérem reá Istennek áldását.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A magukat világnézeti alapon állóknak valóók táborát hirdeti hangos szóval ujabban, hogy a háboru utáni időkben észrevehetően látható vallási megújulás, csupán csak Don Quihotti harc, socialis anachronizmus, s a valóság elől menekülő ember igazolás keresése ma már.

Szerintük a vallásfelekezetek befejezték kulturális missiójukat, elvégezték életvezető irányító szerepüket. Ma csak egy általános socialis megváltás létezik, a mai szellemiség sorsa, az emberi sors, a tőke és munka harcán fordul meg csupán.

Ezen csodálatos és megtévesztésre szánt tetszetős beállítás mellett nagy hiba lenne szó nélkül elmennünk. De még nagyobb le nem vonni abból a kínáló tanuságot számunkra.

Bármily kápráztatóan ragyog is az izzó fény, — melynek 50 éves feltalálása alkalmából Amerika most ünnepli Edisont, — tiszta látásunkat még sem homályosíthatja el annyira, hogy észre ne vegyük annak a vallási megújulásnak tör-

ténelmi kényszerét és egyben szükségességét a ma emberisége számára. Hiszen épen ez okokból ez a megujhodás olyan tömeglengéseket vált ki, hogy az atheisták táborá lövész árkokkal igyekszik védekezni ellene, s onnan szórja gázbombáit útjába.

Az emberiség fejlődésébe minden időben időben irányítólag hatott be a hitfelekezetek történelmi elhívása.

A keresztyén vallás nemcsak a pogány barbárságot alakította át a szeretet tanával, de épen a reformáció volt az, mely életre hívta az addig csak tudat alatt élt nemzeti irányokat s azok érvényesülését.

A hitvallásos és anyanyelves iskolák és egyházi kultusok védelme termelte ki a háboru után a kisebbségi eszme alapjait, amely salonképes lett minden államban, s ha teljes érvényesülésének ma még vannak ellenzői, ez csak a hatalmi sovinizmus utolsó rezonansza csupán, s rövidesen elfoglalja az őt megillető helyet a nemzetközi jogban, s a népek életének elrendezésében.

Ez van hivatva — mint üdítő levegő — visszaadni igazi képét a meggyötört emberiségnek.

Rövid látás és mesterséges etszintelenítésre törekvés csak, tagadui ennek a kisebbségi gondolatnak eszmeileg is vallásos alapját.

Hiszen a megértő krisztusi szeretet, s az együvé tartozandóság államkereteken felül emelkedő, tehát igazi vallási alapon álló eszménye az, a ma emberiségének, mely elgondolásában és kisugárzásaiban felette áll minden sovinizmusnak és minden sociáldemokráciának.

Sűritett foglalata ez a ma világot fűtő minden sociális törekvésnek és épen azért elvitázhatatlan az is, hogy azé a felekezete a jövő, amely ezt magáévá teszi, s egyben ezzel a tőke és munka harczában is be tudja tölteni a kiegyenlítő szerepet.

Az a megujhodás, mely a mi kálvinista táborunkat kezdi átítatni, tisztán látja mindezt. Nem

szélmalom harcot indít s távolról sem menekül a valóság előtt.

A jelen szociális problémáiba bele nyúlást komoly megfontolás tárgyává tette mindkét kerületünk, s a zsinat is bizonyára kiterjeszti ezekre beindított munkálatait, s a belmissiói tevékenység egyik jelentős ágává fogja kiképezni.

És amíg a teljes kiérlelődés elkövetkezik, választásos lapjaink, s a Károli Gáspár irodalmi társaság vegyék kezükbe ezt a munkateret is.

Ezeknek contourjait látjuk most felrajzolódni egyházunk egén.

A bárányfelhőé talán még ma a sorsuk. De addig-addig fognak kavarni egünkön, míg a termékenyítő eső felhővé változnak s áldást árasztanak református egyházunk barázdáira.

De e termékenyítő esőknek csak úgy lesz fogantatja, ha lelkész testületünk is igyekezni fog nyomon követni az újabb irányokat.

Épen abban van meg a mi antheusi erőnk, hogy egyházunk a szabad vizsgálódás egyháza. Tartunk lépést a világot uraló eszme áramlatokkal s kísérik figyelemmel mindenkor azokat.

De ez egyben valamennyi keresztyén felekezet közös frontja is.

El kell tennie tehát az egymásközötti villongásoknak s a megértő krisztusi szeretet kell, hogy eltöltse azok mindenikét, melynek, a közös fajtestvéreink szomszédos államában lezajlott kath. nagygyűlés megnyitó beszéde, úgy — mintegy arra visszhangként — a reformáció emlékönnepélyén, a dunamelléki kerület nagynevű püspöke, olyan megértő szellemben adtak kifejezést.

Nagytiszteletű Közgyűlés!

A napi aktualitások között meg kell még emlékeznem arról, hogy a 25 milliós államsegély eljutott végre a kiutalásig.

Sajnos a ref. egyház mindössze 4 millió 945 ezer leit kapott, amiből kerületünket 1 millió 321 ezer 360 lei illeti csupán. Ez összeg $\frac{1}{3}$ -ada el is érkezett a kerületi pénztárhoz.

Ennek a segélynek tulajdonképen nem az összegében van meg a jelentősége. Hiszen olyan csekély, hogy abból alig valamicske jut egy-egy tanítónknak.

Elvi okokból azonban nagy fontossággal bír.

Törvényesen deklarálódott ez által az a jog, mely a kisebbségi egyházakat megilleti. A miniszterek és más felelős államférfiak ünnepélyes, kötelező kijelentései szerint a segély igazságos megállapítása és a tényleges helyzetnek megfelelő állandósítása becsületbeli kötelessége a Román államnak.

Adja Isten, hogy váljék mielőbb valóra s ne kellessék ezért is a világ aeropágjához fordulni igazságunk keresésével, mert csak így lehet majd igazi gyümölcse az épen most folyó béke hétnek is!

Ezek után padig melegen köszöntve közgyűlésünk alkotó tagjait: mai gyűlésünket ezennel megnyitom.

Egyházmegyei közgyűlésünk a gondnoki megnyitó beszédet teljes egészében jegyzőkönyvünkben közzétenni határozza.

25. sz. Főjegyző jelenti, hogy Dr. Falussy Árpád v. tanácsbíró betegségére, Dr. Bodoky Zoltán v. főjegyző hivatalos elfoglaltságára hivatkozással távolmaradásukat bejelentik, egyházközségek világi képviselői megbízóleveleiket lelkészi főjegyzőnél leadván

közgyűlés távolmaradást tudomásul veszi s igazolja s 31 szavazati joggal bíró taggal közgyűlés megalakul.

Az igazolatlanul elmaradottakkal s azokkal az egyházakkal szemben, amelyek képviselőt nem küldöttek, az egyházmegyei szabályrendelet értelmében jár el s már a mostani gyűlésre vonatkozólag is a megfelelő bírságot alkalmazza.

26. szám. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

A jelen 1929-ik év gazdag volt nagy eseményekben. Amilyen csendes egyhangu egyházmegyéink világa rendszerint, olyan mozgalmas, élénk, mindnyájunkat magával ragadó volt az őszi hónapokban. Két esemény volt, amely leginkább magára vonta figyelmünket, amelynek emléke hosszú időre elkísér bennünket. Egyik a nagynevű Károli Gáspár, gönci református lelkész, a halhatatlan emlékű bibliafordító születése négyszáz éves fordulójának megünneplése, a másik a püspöki látogatás, melyek mellett nem haladhatunk el egyszerűen úgy, hogy főbb eseményeiben meg ne emlékezzünk róluk.

Időrendben az utóbbi megelőzte az előbbi. Ilyen sorrendben kívánok foglalkozni velök.

Főtiszteletű és Méltóságos Sulyok István szeretett püspökünk ez év augusztus havában arról értesített, hogy óhajtaná meglátogatni egyházmegyvénket szeptember hó első felében, megnevezvén egyben az egyházközségeket is, melyeket látogatásával megtisztelni óhajt. Nevezetesen : Géres, Királydaróc, Domahida, Kaplony, Börvely, Bere, Csomaköz egyházakat. Miután egyházaink egyhangu nyilatkozatai után biztosítottam Öméltóságát, hogy a legnagyobb öröm és szívesességgel várjuk körünkbe, szeptember hó negyedikén titkárával ; a kiváló lelkésztársunk : dr. Szemethy Gézával egyházmegyéink területére érkezett, hol a vasuti állomásnál a nagykárolyi presbyterium, élén a lelkésszel fogadta. Rövid pihenés után, hozzájuk csatlakozva az egyházmegye esperese, autóval Erdődre indultak s ott egyházmegyéink gondnoka : Nagyságos dr. Nagy Sándor ur vendégszerető hajlékában, hova szeretett gondnokunk

már előzőleg hívott bennünket, szállottunk meg. A reformáció bölcsőjénél, hol századokkal előbb virágzott, aztán a mostoha idők beálltával századokig hallgatott s csak a legutóbbi időkben életjelt adni kezdő kicsiny filia: Erdőd, egy valószínű püspököt látott ismét. Mint a reformáció hősei hajdan, úgy indultunk mi, megszáporodván gondnokunkkal a szomszéd egyházközségekbe, hirdetni az igaz evangéliumot, erősíteni a hitben az atyafiakat vendéglátó gazdánk fogatán, ideértünk meg pihenésre napi fáradalmaink után, hol erőt meritettünk a további munkára a kiváló család körében.

Ötödikén Gérest látogattuk meg, hol mint általában, meleg fogadtatásban részesültünk. Bandérium jött a püspök elé s kifejtettek minden pompát, amellyel egy falusi gyülekezet rendelkezik; a templomok, melyekben Főtiszteletű püspökünk hirdette mindenhol az igét, zsufolásig megteltek, a diszpresbiteri gyűlések, ahol a püspök ur számonkérte az egyház dolgait s a viszonyokhoz tanáccsal, vigasztalással látta el a hiveket, hiterősítő eszközül szolgáltak. Az elmaradhatatlan magyar szíves vendéglátás mindenhol kifogástalan mértékben tüntette ki magát. Az ifju alig néhány hó óta működő lelkész és a hivek kezdenek összeemelegedni s kilátás van rá, hogy időmultán helyre jönnek azok a mulasztások, melyek az utóbbi időben követték el s amelyek a géresi egyházat nem valami kedvező színben tüntették fel. Jó benyomásokat vivén magunkkal, visszatértünk kiindulási helyünkre: Erdődre, kedves házigazdánk, gondnokunk szerető hajlékába, utközben felüditvén magunkat, miként hajdan Idvezítőnk cselekvé, abból a csodakutból, mely gondnok-testvérünk Nagy Sándor ur tanyáján önti bőségesen vizét, melyet a nép róla nevezett el.

Hatodikán ugyancsak a gondnok ur fogatain Királydarócra indultunk. A 17 kilométer távolságra eső egyházból 10 kilométernyire elébünk jött a bandérium: Géresig. S a királydaróci hit-

testvérek semmiben sem kívántak utánamaradni a géresieknek a meleg fogadtatásban. Valláskülönbség nélkül kívánta kivenni a nép a maga részét a tiszteletteljes fogadásból. A program itt is végre lett hajtva. Templomozás: Esperes imádkozott, püspök ur hirdette az ígét, utána presbiteri gyűlés, fogadás a főtiszteletű ur részéről. Ezuttal a görög katolikus lelkész, a zsidó lelkész tisztelgett, valamint a helyi előljáróság. Ezen tisztelgők megjelenését a püspök ur viszontlátogatásával honorálta, amely tény kimondhatatlan örömet keltett a községben. A presbiteri gyűlésen előadottakból az egyház rendezettségére s jó lelki és anyagi állapotokra lehet következtetni.

Mélyen előre vetette árnyékát az alkonyat, mikor kiindultunk Királydarócról egy szép nap emlékével, hogy Domahidára menjünk. Leszállóban volt a nap s utolsó sugarait vetette az ősi domahidi kuria előtt felállított diadalkapura, melyet Domahida református lakossága vett körül, éljenezve püspökét, ki látogatásával tisztelte meg. Vendégül Méltóságos Domahidy Elemér egyházkerületi főgondnok fogadott, az egyik elnök a másik elnököt látta vendégül hajlékában. Hatodikán volt az ünnepélyes fogadás. A program itt is a szokott. Az egyházi vizitáció itt is közmegelegedésre találta az állapotokat, különösen nagy megelegedéssel találkozott új iskolájuk felépítése negyedfélszázezer lei költségén, melynek létesítéséhez Méltóságos Domahidy Elemér, Nagyságos Dr. Kölcsey Ferenc kétszázezer leivel járultak hozzá. A tisztelgő görög katolikus lelkész, Méltóságos Csaba Adorján, stb. urakat a püspök ur viszontlátogatásban részesítette. A régi békés jóviszonyt kívánta konstatálni, s erősíteni ezáltal.

Hetedikén a Méltóságos főgondnok ur Domahidy Elemér és Nagyságos Kölcsey Ferenc urak fogatain Kaplony egyházközséget látogattuk meg. A szokott program betartása mellett, a presbiteri diszközgyűlésen örömmel emelte ki püspök ur,

hogy az egyház dacára a vagyontalanságának, mégis hiven teljesíti kötelességét, a lelkiekben pedig, a templombajárás, a vallásosság terén vezető szerepet visz s akárhány nagy egyház például vehetné magának.

A délután folyamán egyszer csak lovasok felvonulása jelezte, hogy a börvelyi egyház bandériuma megérkezett. Eljött, hogy tisztelegjen a főtiszteletű püspök ur előtt s kíséretül szolgáljon börvelyi útjában. Kettős ünnepre készült Börvely lakossága, templomszentelésre és püspök fogadásra. Illetve úgy intézkedett, hogy a templom s torony nagyobb szabásu restaurálása összeessék szeretett püspök urunk kerületi vizitációjával. Valóban az egyház mindent elkövetett, hogy tiszteletének, a püspök ur személye iránti ragaszkodásának kellő módon adjon kifejezést. Az ünnep istentisztelettel kezdődött, melyen imádkozott: Nagytiszteletű Papp József, egyházkerületi tanácsbíró, máramarosszigeti lelkész, az ígét hirdette a püspök ur, a délutáni istentiszteleten szolgált igehirdetéssel: Nagytiszteletű Gönczy Sándor, egyházmegyei főjegyző, nagykárolyi lelkész, imádsággal: Kiss Géza, szalontai segédlelkész. Templomozás után a püspök ur fájdalmasan vett tudomást a presbiteri gyűlésen az egyházat ért nagy csapásról, mely szerint az agrárreform összes földbirtokát elvette: 73 kat. holdat, másrészt örömmel adott kifejezést azon ténynek, hogy mindennek dacára, hiven teljesíti egyházi kötelezettségeit, ragaszkodik egyházához s az áldozatkészség egyházi intézményei iránt a régi fényben ragyog. E gyűlésen, valamint az egész ünnepségen résztvett egyházkerületünk főgondnoka: Méltóságos Domahidy Elemér főgondnok ur is. Egyházmegyei gondnok urat Domahidáról elszólította fontos kötelessége, e miatt nem örülhattünk jelenlétének. Este műkedvelői színi előadás fejezte be az ünnepséget, melyet megtisztelt jelenlétével Főtiszteletű Püspök ur is, dr. Szemethy Géza titkár urral egyben.

Tizedikén autón Bere és Csomaköz egyház-

községeket látogattuk meg, hol nem kevésbé ünnepélyesen és szeretettel fogadták a püspöki vizitációt, mint a többi egyházakban. Berére nézve a régi program volt tervbevéve, de miután az istentisztelet, s a presbiteri gyűlés után Csomaközre átmentünk s beléptünk abba a parányi kis ódon templomba, mely századok óta, utóbb már alig néhány léleknek elégíti ki szükségait, püspök atyánkban felébredt a hü pásztor s megható volt látni, amint a katedra felé irányította lépteit s imádságra nyitotta ajkát e hálaadó kis gyülekezet néhány lelket számláló hivei előtt. Az egybegyűlt presbiterium előtt teljes tájékoztatást nyert a helyzetet vázoló lelkész előadásából. Örömmel győződtem meg, hogy Öméltósága sem adta fel velem együtt a reménységet, hogy az agrárreform által tönkretett egyházunk — több, mint 80 kat. hold földjét vette el a bizottság — nem halt meg, de mint az evangéliumi leányzó, csak aluszik.

Ezzel végződött a püspöki vizitáció. Napnyugtával ismét a börvelyi paróhián voltunk, véleményünk szerint legalább jólvégzett, lelkiismeretes, nemes munka után. Impreszióm az, hogy Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urunk meg volt elégedve a látottakkal. Láta szegénységünket, de látta törekvésünket, igyekezetünket. Tapasztalta a háborus világban annyira hanyatlott vallásosság, áldozatkészségnek nem kis mértékű jelenlétét a hivek lelkében. Miután ezen tapasztalatainak élő szóval is kifejezést adott, részemről teljesen megnyugodtam arra nézve, hogy népünk nem az a talaj, melyre már építeni sem lehetne, sőt inkább ha eljön a vész, ha csakugyan veszélyben lesz a haza, a vallás, mindig számíthatunk, mint arra a kősziklára, melyet csak ostromolhatnak a zivatatok, de le nem dönthetnek.

Tizenegyedikén válnom kellett a magas, de százszorta kedvesebb vendégektől s elkísértem szeretett főpásztorunkat s jobb kezét a fáradhatatlan dr. Szemethy Géza titkár atyánkfiát Nagykárolyba, hogy kezdetét vegye a károlyi ünnep-

ség. Így jövünk el aztán az egyik ünnepségtől a másikhoz, mely csak más cím alatt, mind a Te neved dicsőségére és a Te országod építésére szolgálhat óh Uram!

Nagykárolyban a vidék szomszéd községei csatlakozásával egyesült nagyszámu bandérium, diadalkapu s ünneplő közönség várta a püspök urat, nem kisebb örömmel, mint már annyiszor, valahányszor szerencséje volt a főpásztorhoz, ki az utóbbi években több ízben szerencsétlente a nagykárolyi hiveket látogatásával. Ezuttal azonban a látogatás célja túlhaladta az egyház, sőt az egyházkerület körét is. Országos érdekű volt az, midőn a nagynevű Károli Gáspár születése négyszázados emlékét szolgálta. Reánk nézve annyi-
val fontosabb, mert az ünnepség eszméje egyházmegyénkből, közelebbről egyházmegyénk Nagytiszteletű főjegyzője: Gönczy Sándor urtól eredt, kivitele a presbiterium áldozatkészsége és vallásos buzgóságának nagymértékben köszönhető.

Már a f. év első felében közölte velem Nagytiszteletű főjegyzőnk: Gönczy Sándor ur, hogy Károli Gáspár, Nagykaroly szülötte, a bibliafordító születésének négyszázados évfordulója ez az esztendő s ennek ünnepét erkölcsi kötelességünk lenne megünnepelni. Az ünnepség helye nem lehet máshol, mint a születés helyén: Nagykarolyban. Első tekintetre, megvallom, számbavéve a viszonyokat, körülményeket, erőnk kicsinységét, a feladat nagyságát, alig kivihetőnek tűnt fel előttem a pompás terv. Csak mikor részleteiben ismertette, mikor tudomásul hozza, hogy vezérférfaink, köztük két-három kerület püspöke készséggel hozzájárult az ünnepség eszméjéhez, sőt segítségét igérte a kivitelhez s egyben mérlegelve a főjegyző ur képességeit, a tevékenységét, ügybuzgóságát, az elhatározáshoz való szívós ragaszkodást, kezdtem megnyugodni s reménykedni abban, hogy ha érez magában bátorságot megküzdeni e nagy feladattal, végre is fogja azt hajtani. A remény ezuttal nem csalt. Minél inkább

nyilvánosságra került a nagy terv, annál inkább csatlakoztak a megvalósításhoz nagyságaink. Lassankint kiforrott az eszme is, általános vélemény lett, hogy ezáltal ünnepeljük meg legméltóbban a nagy bibliafordító születése emlékét, ha egy emléktáblán a templom falán megörökítjük születését szülővárosában, ugyanakkor szellemi emléket is alkotunk egy „Károli Térsaság” megalakítása által. E szent, nemes cél hozta össze a hármas bérce és négy folyam tájáról a mi református testvéreinket, akik négy napon át tartó, szívet-lelket emelő ünneepségben adtak kifejezést afelett érzett örömeiknek, hogy a hála adóját lerótták a nagy magyar és nagy kálvinista Károli Gáspárral szemben.

Az ünneepség minden fennakadás, legkisebb zökkenő nélkül szép simán folyt le, dicsérve a figyelmes, mindenre kiterjedő rendezést. Négy napon keresztül az utóbbi időben alélt várost élénkség, frissesség, élet jellemezte. S azok a vendégek, akik nagy távolból összeseregelve itt megjelentek, egy egész életre kiható kedves emlékek hagyták itt egyházmegyénk székhelyét: a Károli Gáspár szülővárosát.

A sokónk részéről aggodalommal kezdődött ünnepély, Istennek legyen hála, közmegelégedéssel végződött. Azonban a szokott hálátlanság bűneibe esném, ha meg nem emlékezném arról, hogy ez ünneepség megteremtését s ilyen sikerrel való megvalósítását Nagytiszteletű Gönczy Sándor, egyházmegyénk főjegyzőjének köszönhetjük, ki páratlan agilitásával megmozgatta, s tevékenységre bírta a református lelkeket. Talán erején túl is fáradt, dolgozott, hogy sikerre vezesse az ügyet, melyért semmi áldozatot sem tartott soknak. Elismerés, dicséret illeti meg a nagykárolyi református testvéreinket, kik a legnagyobb szívetességgel követték el mindent a testvér vendégek ellátása körül, s tették rájuk nézve emlékezetessé az ünnepélyt.

Évek óta huzódott az ügy. Hol megígérték, hol visszavonták, hol egyáltalán nem is akartak

róla tudni. A kisebbségi tanítók államsegélye. Ez uttal majdnem valóra válik. A hír szerint olyan mértékben, hogy valami nagy elragadtatásra nem lehet reményünk. Még mindig nem lesznek kielégítve jogos kívánalmaik a tanítóknak. Ezen huza-vonával már-már elérik azt, hogy tanítóhiány áll be közöttünk. Utánpótlás nincs. Már ma is alig tudunk prosperálni. Ha semmi nem bizonyítaná erőnket, ez az egy dolog, hogy milyen szívesen fel tudjuk tartani magunkat, a minden oldalról jövő nyomással szemben, ez bizonyosságot tenne. Csak még egy ideig tartsunk ki, hiszek a kedvező eredményben. Nekem úgy tűnik fel, hogy a hatalom nem ért célt az eddigi eljárással szemben s most ami nem sikerült a tanítósággal, kísérletet tett a papsággal szemben. Sem saját okoskodásom útján, sem tapasztalt politikusok útján nem sikerült meggyőződést szerezni arról, mi célja lehet az államnak a lelkeszi javadalmak összeírásával? Azt bölcsen tudom, hogy kongrua emelést nem céloz, viszont azt sem akarom hinni, hogy annak az alamizsnának leszállítását célozná. Az a benyomásom, hogy a között a sokféle zűrzavar között, mely minden téren nyilatkozik, ez csak egy újabb, mely a megfélemlítésre van szánva, esetleg politikai okokból.

Az anyagi téren a válság legélesebb pontjához jutottunk. Az általános mezőgazdasági ár-hanyatlás akkora értékesökkenést okozott, hogy maholnap a nagymérvű pénzhiány miatt nem tudjuk teljesíteni legszükségesebb kötelességeinket. Az állam csak beszedi tőllünk drákói szigorral az adóját, de ő utána mint a megszedett szőlő, marad a hívó, akinek már az egyház céljaira semmi sem jut. A szegénység pedig kutforrása igen sok bajnak. A koldusság kiöli igen sok szívből a vallásosságot. Ugy érzem, hogy a kommunizmushoz közelebb állunk, mint valaha.

Változások történtek a tanítói karban: Dobrán katonai szolgálatra behívott Györffy András helyett 1 évre alkalmazta a gyülekezet Jászbe-

rényi Mihályt. Kaplonyban nem sikerült a lemondott tanítónő helyére mást választani. Nagy kérelemre mint áldozatot hozta meg, hogy még egy évre elvállalta a tanítóságot a volt tanítóné: Lovász Béla lelkész neje. Nagykárolyban az elhunyt Bakó István kántortanító helyett Bőjthe János lett elválasztva. Érkörtvélyesen a lemondott Molnár József helyére Báthory József, volt telegdi tanító választatott meg. Börvelyben Czirják Ferenc tanító orvosi bizonyítvány alapján félévi szabadságot kapott, ezen időre az egyház Kulcsár Erzsébet tanítónőképzős kisasszonyt alkalmazta. Kalmár Ferenc királydaróczikántor október hó folyamán állását elhagyta, s Vetésre költözött.

Lelkészi karunkat nem kimélte meg ez évben a kérlelhetetlen halál. Kismajtényi lelkész-társunk Nagytiszteletű Rácz Elek, október hó 12-én jobblétre szenderült. Egy józan életű, szelid, egyháza dolgait szíven viselő lelkésztársat veszítettünk el benne. Legyen könnyű felette a hant, mely alá számos pályatársai nyugodni vittek. A lelkészi teendők végzésével Nagytiszteletű Szabó Lajos domahidai lelkészt biztam meg, azon időre, míg az ürességben levő lelkészi állás betöltetik. A lelkészi állásra a Főtiszteletű Puspök ur a pályázatot három heti lejáratú idővel meghirdette.

Elnökileg intéztem el Géres egyházközség kérelmét, 25.000 ezer lei rövidebb lejáratú kölcsön iránt, ugyszintén a nagykárolyi egyház kérelmét 55.000 lei ideiglenes kölcsön felvételére vonatkozólag. Felvételét engedélyeztem.

Ezzel végezem jelentésemet. Vagyok kiváló tisztelettel:

Berveni—Börvely, 1929 október 31-én.

Havas Gyula
esperes.

Egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi jelentést tudomásul veszi, az abban foglalt elnöki intézkedéseket határozati erőre emeli.

a) Örömmel értesül a szept.

hó 5—10 napjain egyházmegyénk több egyházközségben megtartott püspöki látogatásról s jól eső érzéssel veszi tudomásul a látogatás eredményéről esperes beszámolóját s azon óhajának ad kifejezést, hogy püspök ur látogassa meg mielőbb egyházmegyénk többi egyházközségeit is ;

b) A nagykárolyi Károli Gáspár emlékünnepély megrendezéséért — mely méreteiben az országos kereteket is messze túlnőtte — elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki első sorban annak fáradhatatlan lelkes rendezőjének : Gönczy Sándor nagykárolyi lelkésznek, a nagykárolyi egyház presbitériumának és hiveinek és Nagykároly város egész közönségének ;

c) a tanítói államsegély jogos megadását nem szünik meg sürgetni közgyűlésünk továbbra is ;

d) a tanítói karban történt változásokat közgyűlésünk tudomásul veszi, Bőjthe János nagykárolyi, Báthori József érkörtvélyesi kántortanítók választását megerősíti s őket egyházmegyénkbe bekebelezi ;

e) Rácz Elek kismajtényi lelkész egyházmegyei tanácsdiró elhunytá felett érzett őszinte részvétét fejezi ki s emlékét jegyzőkönyvében megörökíti ;

f) nagykárolyi egyház 55.000 Leies ideiglenes kölcsön felvételét azzal veszi tudomásul, hogy a kölcsön megfelelő kamataival együtt f. é. dec. 31-én a parochia építési alapnak visszafizetendő.

27. sz. Kacsó Károly egyházmegyei világi tanácsbíró 30 éves tanácsbírói jubileuma.

Esperes egyházmegyei közgyűlésünk teljes figyelme között emelkedik szólásra. Nagy nap virradt — úgy mond — Nagykárolyra, a nagykárolyi egyházmegyére, mert az ősz 80 esztendő Kacsó Károly 30 éves tanácsbírói tisztre tekinthet vissza, — álljunk meg e határkőnél, kössük meg az idő kerekét az előtt a köztisztelőben és közbecsülésben álló férfiú előtt hajoljunk meg mi is tisztelettel s a 30 év határmesgyéjénél vegyük körül őt szeretettel. Vallásos élete, egyházszeretete, református mivolta mind-mind az elismerés, tisztelet és hála érzését váltja ki lelkünkben, hűségét, a szolgálatra való elhívás mértékét megmutatta az által, hogy nem vonogatta magát semmiféle megbízatástól, elvállalt minden küldetést és hűségesen cselekedte, melyek reá bízottak.

Harminc év nagy idő, egy egész emberöltő s az alatt a közért munkálkodott s amerre megjelent mindenütt a maga szelid, jóságos lelkületével a csend, közjó, békesség virágai nyíltak. S ma harminc év távlatából is a hála, elismerés és tisztelet adóját kell leróni és megadni ennek az igazi református életnek, melynek hosszú időn át tanuja voltam.

Mi nem adhatunk mást csak azt amink van, de ezt adjuk szívünk igaz érzésével, nem adhatunk aranyat, tömjént és mirhát, hanem adunk — ami hisszük, hogy legkedvesebb ajándék — emlékül egy bibliát.

Esperesünk e megható szavak kíséretében egyházmegyénk nevében diszkötésű bibliát nyújtott át az ünnepeltnek.

Kacsó Károly megilletődve emelkedik szólásra s meghatottan köszöni még egyházmegyei közgyűlésünk meleg szeretettel áthatott megemlékezését.

„A Nagytisztelő Ur olyan érdemeket tulajdonít nekem, amelyek nagyitva vannak. Ezelőtt 30 évvel, amikor az egyházmegye bizalmával megtisztelt, ezt a bizalmat előlegnek tekintettem s minden kiküldetésemben, reám bízott feladatok teljesítése közben ezt megérdemelni igyekeztem“.

Könnyei között mond köszönetet azért a megtisztelő figyelemért s a számára legkedvesebb ajándékot hálásan köszöni meg s további munkálkodását igaz lelkesültséggel ajánlja fel anyaszentegyházunk szolgálatára.

Lelkészegyesületünk nevében M. Szabó Miklós lelkesegyesületi elnök üdvözlí kedves, szeretetteljes szavakkal a jubiláns tanácsbíró, ki a művészt, a szépet, a nemest belevitte egyházmegyei közéletünkbe. Isten gazdag áldását kéri az ünnepeltre.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel osztozik e megemlékezésben s a jó kívánatokat, mint közgyűlésünk igaz őszinte megnyilatkozását veszi Esperestől. Kacsó Károlyt 30 éves világi tanácsbírói szolgálata alkalmából meleg szeretettel köszönti s Isten áldó kegyelmét kéri reá s hűséges szolgálatának s elévülhetetlen érdemeinek megörökítésére jegyzőkönyvünkben egy lapot tart fent.

28. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés.

Számvevőszéki jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Számvevőszékünk mély tisztelettel jelenti, hogy a kismajtényi egyház közpénztári és magtári számadásai, ugyszintén a börvelyi egyház magtár-számadása utólagosan beérkeztek. Számvevőszékünk ezeket átvizsgálta és Egyházmegyei közgyűlésünknek ezek megerősítését mély tisztelettel javasolja.

Beterjesztjük egyben az 1928. évi közpénztári és magtári számadások, az 1929. évi költségelőirányzatok végösszegeinek összesítését, azzal a javaslattal, hogy egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében nyomassa ki.

Jelentésünk mellett vagyunk a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlésnek
Nagykároly, 1929. november 7-én.

Kész szolgái :

Borbély Sándor
e. m. sz. sz. elnök

Kacsó Károly
e. m. sz. sz. t.

Gönczy Sándor
e. m. sz. sz. t.

Egyházmegyei közgyűlésünk
számvevőszék jelentését tudomásul veszi.

29. sz. Bőjthe János megválasztott nagykárolyi kántortanító a hivatalos esküt leteszi.

Közgyűlésünk őt szeretettel
üdvözli, egyházmegyénkbe bekebelezi s reá és munkájára Isten
gazdag áldását kéri.

30. sz. Olvastatott a szavazatbontó bizottság
jegyzőkönyve, melyszerint az egyházmegyei lel-

készi aljegyzői állásra beadott 18 érvényes szavazat közül Borbély Sándor érdengelegi lelkészre 12 szavazat esett, így abszolút többséget nyervén egyházmegyei lelkészi aljegyzőnek választatott.

Egyházmegyei közgyűlésünk választást tudomásul veszi, megválasztott a hivatalos esküt leteszi.

31. sz. Esperes felhívja egyházmegyei közgyűlést egyházkerületi képviselő kiküldésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk a gyakorlathoz híven, hogy t. i. az egyházmegyét az egyházkerületen a lelkészi főjegyző képviselje, nagy szavazattöbbséggel Gönczy Sándor lelkészi főjegyzőt választja meg egyházkerületi képviselőnek.

Világi képviselőül továbbra is egyhangulag Sz. Gáspár Pál vil. tanácsbíró küldi ki.

32. sz. Olvastattak a f. évi május hó 29 napján tartott egyházkerületi közgyűlés következő határozatai :

10. sz. Gyülekezési szabadság biztosítására a kultuszminiszter 39877—1928. sz. a. kelt leiratában kilátásba helyezte, hogy a belügyminiszternél közbenjár, hogy egyházunk testületeinek törvényszerű gyűlései előzetes bejelentés után megtarthatók legyenek.

19. sz. Püspöki jelentéssel kapcsolatosan ker. közgyűlésünk elhatározza, hogy :

1. Egyházlátogatási jegyzőkönyvek pontos kitöltésére Esperesek által utasíttassanak lelkészek, szigorú ellenőrzéssel esperesek megbíznak.

2. Nagykárolyi egyházmegyénk gyülekezeteiben templomlátogatók száma nagy.

3. Lelkészek köteleztetnek az 1567. évi debreceni zsinat végzése értelmében vasárnap délutánokon káté magyarázat, hétköznapi biblia olvasás, illetve bibliamagyarázat tartására.

4. Egyházkerületi közgyűlés liturgiánk kérdésében megkeresi a zsinatot; egyházközségek felsőbb egyházi hatóságok jóváhagyása nélkül liturgián változtatást nem tehetnek.

5. Egyházmegyék felhivatnak az egyes egyházakban folyó ifjúsági munka, pásztori látogatás, iratterjesztés, szegény gondozás nyilvántartására.

6. Nőszövetségek megalakítása tárgyában kezdeményező lépések minden vonalon megteendők.

7. Szociális bizottság megalakítására egyházmegyei közgyűlésünk felhivatik.

8. Pénzügyi bizottság utasítatik vagyon leltári iverk elkészítésére.

9. Iskolai államsegély kisűrgetésében elnökség ne lankadjon.

10. Kivándorolni szándékozók szószékből is itthonmaradásra intessenek.

11. Szegények gondozására E. T. I. t.-c. 128—130 §-ok alapján egyházak felhivatnak.

36. sz. Missziói ügyek ellátására egyházmegyei missziói bizottság alakitassék.

39. sz. Közalapi járulékok

befizetésére egyházmegyéket szigorúan utasítja, hátralékok után 1928. nov. 1-től 10% os kamat szedendő.

Missziói alaphoz egyházak nagyobb perselypénzzel s adományokkal járuljanak hozzá.

48. sz. Missziói körök alakitassanak, jelentéseket egyházmegyei missziói bizottság elé terjesszék, melynek egy példánya egyházkerületre felterjesztendő.

65. sz. Középiskoláink érdekében propaganda indítandó, egyházi tisztviselők e célra leendő progressiv megadóztatása tárgyában jelentés teendő.

70. sz. Tanügyi bizottságba Ottmayer Gyula kismajtényi tanító beválasztatik.

93. sz. Egyházkerületi belmissziói bizottság előterjesztésével kapcsolatosan

b) felhivatnak egyházközségek a vasárnapi iskola haladéktalan megkezdésére ;

c) Lelkészek felhivatnak, hogy az őszi egyházi munkaidő beálltával mindkét nembeli ifjuság körében a belmissziói munkát haladéktalanul kezdjék meg. Vasárnapi iskoláról, bibliaköri munkáról jövő év elején jelentést adjanak ;

d) Egyházmegyei belmissziói bizottságok, egyházmegyék gócpontján ifjusági és vezetői konferenciákat tartsanak ;

f) Vallásos estélyek, evangelizáló összejövetelek tartását téli hónapokban kötelezőleg elrendeli.

h) Belmissziói bizottság belmissziói konferencia, belmissziói napok tartására felhatalmaztatik ;

i) Szórványokban való belmissziói munkára ajánlkozó theológusok nevei hivatalos lapban közzéteendők, presbiteriumok figyelme felhívandó ;

j) Bakó István belmissziói bizottsági tag elhunytá felett részvétet nyilvánít.

104. sz. Egységes típusu lelkész lakás építésére vonatkozó javaslatra tervrajz szakértő mérnök által felülvizsgálandó.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlés fenti határozatait tudomásul veszi, egyházmegyénket illető határozatok tárgyában a szükséges intézkedéseket megteszi, illetve azok végrehajtásával esperest megbizza.

A szociális bizottságba Esperes elnökle alatt megválasztja Gönczy Sándor főjegyzőt, Borbély Sándor aljegyzőt, Kacsó Károly, Sz. Gáspár Pál vil. tanácsbírákat.

33. sz. Esperes jelenti, hogy néh. Rác Elek v. kismajtényi lelkész halála és Szilágyi Kálmán vil. tanácsbíró lemondása folytán egy lelkészi, illetve egy világi tanácsbírói állás megüresedett, felhívja közgyűlésünket a tanácsbírói állások betöltése iránti intézkedésre.

Közgyűlés Szilágyi Kálmán lemondását tudomásul veszi s egy lelkészi és egy világi egyházmegyei tanácsbírói állásra a szavazás elrendelésével Esperes urat megbizza.

34. sz. A királydaróczi egyházközség presbitériuma az 1929. évi okt. hó 6-án 2. jzkönyvi szám alatt hozott határozatában kéri, hogy a Rom. kir. állam ellen az iskola épület és telek elvétele miatt főhatóságunk egyenes rendeletére megindított perét beszüntethesse egy esetleges ezután talán lefolyó egyezségi tárgyalás után, a következő feltételek alapján:

a) az állami iskolában visszaállíttassék a beszüntetett magyar tagozat;

b) legyen egy református vallásu állami tanító is, ki szükség esetén az egyház kántora is legyen;

c) az állami iskolai tanácsban lelkész és még két református egyháztag is helyet nyerjen;

d) a heti 6 vallásóra biztosíttassék ezután is. (Ebben az elemi iskolai törvény intézkedik.)

e) a per költségeit az államkincstár hordozza.

Egyházmegyei közgyűlésünk elvben engedélyt ad a királydaróczi egyháznak, hogy az eredeti szerződésben biztosított jogainak teljes épségben tartása mellett, tehát minden jogfoladás nélkül, birói egyezséget köthessen, természetesen a felettes hatóság jóváhagyásától feltételezetten.

35. sz. A királydaróci református egyházközség az 1929 okt 6-án 3 sz. a. hozott jkvi. határozatában engedélyt kér egyházmegyei közgyűléstől arra, hogy jogerős kántortanítói díjlevelére ideiglenesen az iskola kérdés megoldásáig pályázat hirdetés útján alkalmazhasson az éneklésben jártas megfelelő egyént kántorul. Pályázhatnak tanítói oklevéllel nem bíró, de az énekvezetésre és tanításra alkalmas egyének is.

Egyházmegyei közgyűlésünk a királydaróci egyházközségnek megengedi, hogy kántortanítói

dijlevelére kántort alkalmazhas-
son az állammal esetleg kötendő
birói egyezség megkötéséig, de
utasítja presbitériumot, hogy ha
nem tanítói oklevéllel bíró érvé-
nyes jellegű egyént választana
meg kántorául, úgy szerződés
mellett csak évről-évre alkalmazza
kántorát.

36. sz. Tárgyaltatott az érendrédi telek-
vásárlás ügy, mely szerint az érendrédi egyház
presbiteriuma f. é. ápr. hó 9-én tartott 2 sz. hatá-
rozata alapján 220000 lei vételárért megvásárolja
Szilágyi Kálmán érendrédi lakostól házas belső-
ségét iskola, tanítói lakás és kulturház építési
céljaira oly feltétellel, hogy a vételár egyrészét a
már korábban vásárolt Mezei-féle telek eladási árá-
ból fedezi, illetve annak eladási jogát Szilágyi
Kálmánnak átengedi s az eladó által elért esetle-
ges felárat is részére biztosítja; a vételár még
hiányzó részét önkéntes megajánlásokkal és rend-
kívüli pótdó kivetésével, — melynek összege az
1929. évi rendes egyházi adó másfélszerese lenne —
biztosítja.

Beterjeszti az adásvétel feltételeit tartalmazó
ideiglenes szerződést s a vonatkozó presbiteri
határozatokat azzal a kérelemmel, hogy az ese-
dékes vételár fizetésének teljesítésére mintegy
30000 leit kitevő különböző cimeken kezelt betét-
jeinek kamatait felhasználhassa, ha a megajánlá-
sokból, illetve rendkívüli adókivetéséből a szük-
séges összeg be nem folyna.

Egyházmegyei közgyűlésünk
méltányolva az érendrédi egyház
nemes törekvését, hogy nagy
anyagi áldozattól sem riad vissza
csak hogy iskolát, tanítói lakást
és majd kulturházat építhessen
— bár a beterjesztett szerződés és

vonatkozó presbiteri határozat ki-
egészítésre szorul — a Szilágyi
Kálmán házasságának meg-
vételét 220000 lei vételárért jóvá
hagyja, de utasítja az érendrédi
presbitériumot, hogy készítsen
szabályszerű szerződést s a meg-
vett ingatlan telekkönyvi kivona-
tát s térképmásolatát, valamint a
pótadó kivetésére vonatkozó az
E. T. I. t. c. 43 §-a értelmében
hozott szabályszerű presbiteri ha-
tározatot pótlólag haladék nélkül
terjessze be esperesi hivatalhoz.

Az alapok kamatainak köl-
csönvételét megengedi, de csak a
törvény vonatkozó rendelkezése
szerint s elkötelezi az érendrédi
egyházközség presbitériumát, hogy
a kölcsön felvételéről szóló sza-
bályszerű kötelezvényt állítsa ki.

Amennyiben jelen határozat-
ban foglalt feltételeknek presbi-
térium eleget tesz, elnökséget fel-
hatalmazza közgyűlésünk, hogy
beterjesztett okmányokra a szo-
kásos záradékot rávezethesse.

37. sz. Olvastatott a kaplonyi református
egyház kérelme, melyben hivatkozva az egyház-
tagok súlyos anyagi helyzetére s a nagy egyházi
teher viselésére, iskolája fenntartási költségeinek
fedezetére az egyházkerületől évi 20000 lei rendes
segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk
ismerve a kaplonyi egyház nehéz
helyzetét s erős Kálvinista hitre
valló áldozatkészségét s tudva azt,
hogy a hivek teherbíró képessége
már-már kimerül, kérelmet pár-
tolólag terjeszti fel a Főtiszteletű

és Méltóságos egyházkerületi közgyűlés elé.

38. sz. A kaplonyi egyház közszükségleteinek fedezésére és iskolájának fenntartása végett megkeresi egyházmegyei közgyűlésünket, hogy oldja fel a folyó évi május hó 7-én tartott egyházmegyei közgyűlésünk 5. sz. határozatának rendelkezése alól, nevezetesen engedje meg, hogy templomépítési alapjának, valamint az Iskolai alapnak kamatait a jövőben szabadon felhasználhassa s oldassék fel annak visszafizetési kötelezettsége alól.

Egyházmegyei közgyűlésünk látva a kaplonyi egyház nehéz helyzetét s küzdelmét, melyet viv fenntmaradása iskolájának fenntartása érdekében, megengedi, — hogy iskolai alapjának kamatait iskolai célra felhasználhassa, a templomépítési alap kamatait — mint kamatmentes kölcsönt visszafizetés terhe mellett kölcsön veheti. Utasíttassék egyben presbiterium, hogy a kölcsön felvételéről az E. T. I. t. c. 43. §-ában foglalt rendelkezéseknek haladéktalanul tegyen eleget s állítson ki kötelezvényt s azt jóváhagyás végett egyházmegyei elnökséghez terjessze be.

39. sz. Olvastatott Lovász Béla kaplonyi lelkész fellebbezése, mely szerint az 1929. évi 23. sz. presbiteri határozatot megfellebbezi, mert két egyháztag, névszerint Hegedüs István és ifj. Nyiri János téves indokolás alapján egyházi adófizetés kötelezettsége alól felmentettek.

Egyházmegyei közgyűlésünk felebbezésnek helyt ad s nevezett

egyháztagokat az E. T. III. t. c. 10. §-ának a) pontja értelmében az egyházi adófizetők közzé felvételni határozza.

40. sz. Tárgyaltatott a csomaközi egyház kérelme, melyben lélekszáma növelésére újabb szórványoknak az anyaegyházhoz való csatolását kéri. Remélve azt, hogy a csatolt szórványokkal a lélekszám a 300-at meghaladja, sikerülni fog az elvett földek egy részét visszaszerezni és a lelkeszi államsegély folyósítását kieszközölni. Beterjeszti jelentését a missziói körzet látogatásáról 38—929. sz. egyházkerületi határozat értelmében.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csomaközi egyház kérelmében felemlített Portelek, Vezend szórványok csatolását nem látja célszerűnek, mert akkor az érdengelegi lélekszámot csökkentené, hanem a csomaközhöz ezidőszerint tartozó és Csomaköz körül elfekvő szórványok csatolásával az E. T. I. t. c. 56. § a h) pontja alapján Csomaköz központtal egy missziói kört létesít, s hozzá csatolja Mezőpetrin kívül, Mezőterem Dégenfeld tanya, Reszege, Fény, Csanálos szórványokat és a Nagykároly határában levő Klára majort, úgy azonban, — hogy ez utóbbi — mivel a hiveket nem lehet arra kényszeríteni, hogy a 3 kilométernyire levő Nagykároly helyett a cc. 13—14 kilométerre fekvő Csomaközre járjanak — lelki gondozás és adózás szempontjából továbbra is a Nagykárolyi egyház felügyelete alatt hagyja.

Missziói jelentést közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi.

Jelen határozatát egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

41. sz. Csomaközi presbitérium beterjeszti 5 példányban a lelkeszi díjlevelet megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk beterjesztett lelkeszi díjlevelet — azzal teszi le presbiteriumhoz, hogy 113—1929 sz. egyházkerületi határozat figyelembe tartásával hozzon újabb határozatot s azt kellőleg felszerelve terjessze fel egyházmegyei közgyűlésünk elé.

42. sz. A csomaközi ref. egyházközség az 1929. évi okt. 24-én tartott prebiteri ülése 2. jegyzőkönyvi szám a. szabályszerűen hozott határozatával beterjeszti egyházmegyei közgyűlésünk elé az 1924. április 24-én, az 1925. március 20-án és az 1929. március 2-án megállapított és már életbe is léptetett új egyházi adókulcsát, kérve annak megerősítését, a régi adókulcsot nem mellékel, csak az újat három példányban.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a csomaközi presbiteriumot, hogy a régi adókulcsot terjessze be, hogy az új adókulcs az összehasonlítás által felülvizsgálható legyen.

43. sz. A csomaközi református egyházközség a presbiterium 1929. évi október 28-án 6. jegyzőkönyvi sz. a. hozott szabályszerű határozatában kimondja a lelkeszi lakás kijavítását. Költségvetést terjeszt be a javításról 63,400 lei szükséglettel, mely összegről úgy óhajt gondos-

kodni, hogy 30,000 lei kölcsönt vesz fel a kerülettől, 30,000 leit pedig ugyancsak a kerülettől segélyképpen kér megadni az építkezésre. Adókulcsot is terjeszt be, mely szerint a felveendő kölcsönre annak letörlesztéséig ez adókulcs szerint fizetnek az egyháztagek évenként 8 osztályba sorozottan, míg a szórványokbeliek az osztályuk felét: 50 százalékát fizetik.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csomaközi egyházközség lelkészi lakásának kijavítását engedélyezi, a költségelőirányzatot megerősíti. Az építkezési rendkívüli egyházi adó kirovását a be-terjesztett adókulcs szerint engedélyezi azzal a változtatással, hogy az E. T. III. t.-c. 10' §-a alapján a szórványban lakók a reájuk vonatkozó adókulcsnak csak 25 százalékát fizethetik. A felveendő 30,000 lei kölcsön megadását a maga részéről javasolja azzal a hozzáadással, hogy az egyházközség is gondoskodjék valami fedezetről.

44. sz. A csomaközi egyházközség elnöksége lelkész és gondnok az egyházkerületi közgyűléshez címzett kérvényt terjesztenek be 30,000 lei építkezési segélyt kérve. Egyházmegyei közgyűlésünktől a pártoló felterjesztést kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csomaközi egyház 30,000 lei építési segélyének megadása iránti kérését pártolólag terjeszti fel egyházkerületi közgyűléshez.

45. sz. A csomaközi egyházközség elnöksége lelkész és gondnok csatolt költségelőirány-

zat alapján a mezőpetri szórvány templom renoválására szükségelt 20,000 lei hiányzó 5850 lei részét egyházkerülettől segélyképpen kéri megadni s ehez egyházmegyénk pártoló felterjesztését kéri.

A csomaközi egyház a mezőpetri templom renoválására már egy évvel ezelőtt kapott 12,000 lei segélyt. Viszont nincs nyoma annak, hogy a szórvány mintegy 20 lelket számláló tagjai bármi áldozatot hoztak volna erre a célra.

Ezt a kérvényt közgyűlésünk nem terjeszti fel kerületi közgyűléshez, hanem egyházmegyénk a közigazgatási pénztár remélhető pénztári maradványából, — ha t. i. lesz — adományoz 2500 leit a mezőpetri templom renoválására, a még hiányzó részt pedig a szórványbeliek hordozzák, vagy gyűjtés útján biztosítsa egyház vezetésége.

46. sz. Krasznaszentmiklósi presbiterium beterjeszti 5 egyenlő példányban az 1929. október hó 12-én 2. sz. határozattal megállapított kántori díjlevelet megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett kántori díjlevelet azzal hagyja jóvá, hogy presbiterium az E. T. I. t. c. 43. §. rendelkezései értelmében hozott szabályszerű határozatot terjessze be.

47. sz. Tárgyaltatott az egyházmegyei lelkészegyesület alábbi felterjesztése és javaslata:

Egyházmegyei lelkész egyesületi gyűlésünk adott esetekből megismerte, hogy körünkben igen sok lelkész megélhetését, anyagi existenciáját fe-

nyegei a díjleveleknek a presbitériumok részéről tapasztalható az a felfogása, hogy aképen magyarázza a lelkészi járandóság kiszolgáltatását a maga népszerűsége és könnyebbisége körülbástyázása szempontjából, hogy a járandóság kiszolgáltatását az egyház nem biztosítja a maga anyagi és erkölcsi felelősségével, amit súlyosbítt sok helyen az a körülmény is, hogy maga a díjlevél is olyan klauzula, hogy ez a járandóság még fix összegben sincs biztosítva, de alá van vetve az egyháztagok, illetve egyházi adózók számszerinti szaporodásának, vagy apadásának, vagy ami ennél még veszedelmesebb az egyháztagok vagyoni állapota változásának.

Egyházmegyei közgyűlésünk lelkész egyesület felterjesztését magáévá teszi s kimondja, hogy minden olyan helyen, ahol ilyen szomorú adottság jelentetik ott az egyházmegyei közigazgatási bíróság kötelezi presbitériumokat a díjlevélben biztosított járandóságok kiszolgáltatására s az esetleges ki nem szolgáltatott járandóságokért felelőssé teszi egyházakat minden vagyoni erejükkel. Megkeresi egyházmegyei közgyűlésünk a Főt. és Mélt. egyházkerületi közgyűlést, hogy rendelje el mindazon egyházakban, ahol szükségessége mutatkozik, hogy a 32. kat. hold agrárreform által biztosított lelkészi földjárandóság e célra kiszolgáltatassék s ha kell az agrárreform végrehajtó közege által, illetve közbejöttével is biztosíttassék, — hogy ez szükség esetén lelkész részére legyen kiadható. Felir a Főt. és Méltóságos egyházkerületre, hogy keresse meg az egy-

házkerület a Főt. és Mélt. zsina-
tot, hogy törvényileg biztosítsa,
rendezze a lelkeszi járandóság
magyarázatra nem szoruló ösz-
szegét, természetét.

Mivel lelkeszegyesület betér-
jesztett javaslatát konkrét esetek
alapján hozta, tette meg, mert
már egyházmegyénk több egyház-
községében a lelkeszi díjlevélben
foglalt természetbeni járandóság
kiszolgáltatását nem látta bizto-
sítva, sőt Érdengelegen nemcsak
a hivek, de maga a presbitérium
is megtagadta annak kiszolgálta-
tását, egyházmegyei közgyűlé-
sünk az érdengelegi presbitérium-
mal szemben, mely már pár
évvel ezelőtt a törvény rendelke-
zéseivel szembe helyezkedett s az
akkor meghozott kiméletes bírósá-
gi ítélet, amint a tények igazol-
ják eredményre nem vezetett —
kénytelen a törvényben biztosított
legerélyesebb rendszabályokat al-
kalmazni, e végből elkötelezi az
érdengelegi egyházközség pres-
bitériumát, hogy a lelkesz díjle-
véiben biztosított természetbeni
járandóság kiszolgáltatásáról 15
nap alatt gondoskodják s elköte-
lezi lelkeszt, hogy e határidő el-
teltével Esperes Urnak jelentést
tegyen.

Már most megbizsa és felha-
talmazza elnökséget, hogy ameny-
nyiben az érdengelegi presbité-
rium jelen határozatban megsza-
bott kötelezettségének eleget nem
tenne, az E. T. I. t.-c. 47. §-a ér-
telmében presbitériumot haladék-

talánul függessze fel s bizza meg az érkörtvélyesi presbitériumot az érdengelegi egyház ügyeinek további vezetésével.

48. sz. Tárgyaltatott a belmissziói bizottság javaslata, melynek alapján kimondja egyházmegyei közgyűlésünk,

hogy az 1928, évi május hó 3-án tartott egyházmegyei közgyűlésünk 7. sz. határozatával beosztott köröket változatlanul meghagyja s az egyes körökben a köri értekezletek összehívásával megbizza az alábbi lelkészeket: az I. körben Havas Gyula börvelyi, a II. körben Gargya Géza érrendrédi, a III. körben Szabó István dobrai lelkészeket s utasítja lelkészeket, hogy a belmisszió köröket mielőbb hívják össze s köri értekezletüket tartsák meg.

A legközelebbi közgyűlésünk alkalmával tartandó belmisszió értekezleten a vasárnapi iskolai mintatanítás vezetésével Gargya Géza érrendrédi lelkész bizatik meg.

Utasítja közgyűlésünk az egyházak presbitériumait, hogy a jövő évi költségvetéseikbe belmissziói költség címén bizonyos összeget állítsanak be.

49. sz. Tárgyaltatott a berei pótdókiivetés.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szabályszerűen hozott presbiteri határozat alapján a határozatban foglalt kivetési kulcs szerinti rendkívüli adókivetést jóváhagyja.

50. sz. Tárgysorozat kimerítettén, Kovács Lajos lelkész hálaadó imádsága után, elnökség megköszönve a tagok érdeklődését

a gyűlést berekeszti.

K. m. f.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1929 nov. hó 14 napján

Gönczy Sándor
egyházmegyei főjegyző.

Havas Gyula
esperes.

Kacsó Károly
egyh. v. tanácsbíró.

Lovász Béla

Birósági ügyek.

1. M. Szabó Miklós és a géresi presbitérium vitás ügye helyettesítési díj megállapítása tárgyában.

Végzés :

Egyházmegyei bíróság, időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság tekintettel arra, hogy felek kiegyeztek, az egyezségi jegyzőkönyv tartalmát és a vizsgálati költségnek 730 Lei 75 b. kifizetését tudomásul veszi.

Indokok :

Mivel felek kölcsönös megállapodás alapján megegyeztek, ítélethozatalra szükség nem volt.

2. sz. Molnár József v. érkörtvélyesi kántortanító panasa az érkörtvélyesi presbitérium ellen visszatartott fizetése tárgyában.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság Molnár József panaszos kérelmének teljes egészében, az érkörtvélyesi ref. egyházközség viszont panaszának részben helyt ad s ennek folytán elkötelezi panaszlott egyházat, hogy Molnár József panaszosnak fizetése képen az 1928—29. tanévre a tanítói javadalmat képező 12 hold szántóföld hozamából az őszi fordulóba

eső 4 hold őszi vel bevetett terület hozamának $5\frac{1}{2}$ hórá eső nem vitás részén kívül, a tavaszi fordulókban levő $4+4$ tehát 8 hold tiszta, vagyis a feles művelés szeri nt megmaradó hozamának $5\frac{1}{2}$ hórá eső részének felét 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett természetben vagy annak pénzértékében fizesse meg.

Indokok :

Megállapította bíróság, hogy panaszos tanító hivatalát az 1928—29. tanévben 5 és fél hónapig látta el, ennél fogva a fizetését képező föld hozama őt erre az időre jogosan megilleti.

Megállapította bíróság azt is, hogy panaszos a tavaszi fordulókba eső földből 4 holdat őszi kalászossal vettetett be s e rabló gazdálkodással a kérdéses föld termő erejét csökkentette s panaszlott egyháznak kárt okozott s így panaszlott viszont keresetének is helyt kellett adni.

A rabló gazdálkodásért okozott károsodás értékét a kérdéses terület ez évi egész bruttó hozamának felében állapította meg bíróság, mivel nem látta beigazoltnak panaszos rosszhiszeműségét s a tavaszi fordulóba általa vettetett rozsból is részesíteni akarta; a kártétel felét a rabló gazdálkodás alatt nem állott ugyanolyan területre hárította át s így mindkét föld ($4+4$ hold) bruttó hozamának egynegyed —

vagyis a feles művelést alapul véve a tiszta hozam egykettő részében kellett megállapítani a kártérítési összeget s annak értelmében ítélkezett a rendelkező rész szerint.

3. sz. Özv. Bakó Istvánné panasza a nagykárolyi presbitérium ellen kántori fizetés kiszolgáltatása tárgyában.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Özv. Bakó Istvánné panaszának helyt ad s kötelezi a nagykárolyi presbitériumot, hogy panaszosnak fél évi fizetését 15 q buzát és 8 q csöves tengerit természetben, vagy ennek folyó árát szolgáltatassa ki, be nem számítva a két hónappal meghosszabbított kegyeleti időben teljesített tanítói fizetést.

Indokok :

Az E. T. VI. t. c. 32. és 36. §-ai alapján az özvegyet nemcsak a tanítói, hanem a kántori javadalom után is megilleti a kegyeleti idő, s a két hónappal meghosszabbított tanítói fizetést az egyház ajándékképpen adta — s az a kántori javadalomba be nem számítható.

RÁCZ ELEK

kismajtényi református lelkész.

1867–1929.

RácZ Elek született Csomaközön, hol atyja körjegyző volt. Tanulmányait a szatmári közép, majd a debreczeni főiskolában végezte. Előbb a gencsi, érkörtvélyesi, szalacsi egyházak s-lelkésze, majd meghívás útján a kismajtényi ref. egyház rendes lelkésze lett.

Ezen minőségben Kismajtényban 33 évig működött. Egyházmegyei gyámintézeti pénztárosságot a legnagyobb pontossággal 20 évig látta el. Sokáig lelkészi dékán, a legutolsó időig pedig mint tanácsbíró szerepelt a közélet mezején. Áldásos, odaadó munkája eredményekben a leggazdagabb volt.

A korona királyokat illet s annak viselése fölmagasztal. Ő nem viselt koronát, de ő maga volt az családjának, maga volt az egyházának.

Az volt családjának, mert e koronában ott voltak mint gyöngyszemek: a határtalan férji hűség, a legtisztább, legboldogabb családi élet, a gyermekeiért rajongásig való szeretet, értök önfeláldozásig való töprengés s szellemi és anyagi javaknak föltétlen biztosítása;

de koronája volt másrészt egyházának is, mert a szépen elrendezett, mint a egyház, abban a hiveknek őseinket jellemző vallásos hitélete, lelkiismeretes, utolsó percig odaadó munka által visszaállított felekezeti, hitvallásos iskola tényei e koronának gyöngyszemei, mint lelkész-embernek pedig munkájának eredményei.

Azon legnagyobb tiszteletreméltó jellemek közé tartozott, aki nem tudott senkit megbántani, aki nem tudott gyűlölködve haragot tartani, ki a lelkész és tanító, lelkész és hive, felebarátja közötti jóviszony ápolásából lelkiismereti kérdést csinált, aki szívéből szerette az Úr igéjének hirdetését, ebben egy alkalmat sem mulasztván el. — Hite, munkája gyümölcse volt egyházában a rend fegyelem s a hivek lelkitisztasága; a család ésembertársai határtalan szeretete.

A próféta szavai illenek a család, a hivek ajkára: „Meggzúnt a mi szívünknek öröme, siralomra fordult a mi örömünk, elesett a mi fejünknek koronája“.

Az igaznak, a jónak emlékezete áldott!

Jer. sir. 5 15, 16.

Függelék.

**A nagykarolyi református egyházmegyei lelkeszegyesüle
temetkezési segélyegyletének**

alapszabálya

1. §.

Címe: Nagykarolyi Református Egyházmegye
Lelkeszegyesületének Temetkezési Segélyegylete.

2. §.

Célja: Az élet legkomolyabb s legnagyobb pil-
lanatában, midőn a családfő a halál által elszólít-
tatik övéi közül, gyorsan anyagi segítségére menni
a hátramaradt özvegynek, vagy családnak.

3. §.

Tagjai: A tagok kétfélék:

1. Kötelezett tagok.

2. Jogositott tagok.

a) kötelezett tagok a királyhágómelléki ref.
egyházkerület területén fekvő nagykarolyi ref.
egyházmegyei lelkeszerek korkülönbség nélkül;

b) jogositott tagok lehetnek az egyházmegye
területén működő segédlelkeszerek, kántorok és ta-
nitók, ha az alapszabályban előírt kötelezettségek-
nek eleget tesznek.

4. §.

A tagok kötelezettségei: Ugy a kötelezett, mint a
jogositott tagok a felvétel alkalmával 4000, azaz
négyezer lei belépési járulékot fizetnek. Melyet
akár egy összegben, akár félévi, akár negyedévi
részletekben 2 év alatt tartoznak letörleszteni.

Tagsági díj évi 200 lei, melynek fizetése a belépési járulék befizetése után, vagyis a 3. évben kezdődik, minden év szeptember hó elsején.

5. §.

A tagok jogai :

a) Az egyesület pénztára, mihelyt tudomására hozatik a tag elhunyt, azonnal köteles a hátra-maradt övévegynék, vagy törvényes örökösöknek 10.000 azaz tízezer lei készpénzt kifizetni.

b) A tagok az egyesület mindennemű ügyeinek intézésében, az ügyeket intéző gyűlés keretében részt vehetnek.

6. §.

Tisztviselők : a) Elnök : a lelkesegyesület elnöke.

b) Pénztárnok.

c) Ellenőr.

d) Jegyző,

Ez utóbbiakat a közgyűlés 3 évre választja.

7. §.

a) Elnök : a gyűlést, mikor szükségét látja, összehívja, vezeti, a határozatokat kimondja, felügyel az alapszabályok megtartására.

Öt egyesületi tag kérelmére a gyűlést összehívni köteles.

A pénztárból utalványoz, a pénztárt időnként megvizsgálja.

b) *Pénztárnok* : az egyesület pénzt, vagyonát kezeli. A kezelése alatt lévő pénzekért, az egyesület bármily vagyonáért anyagilag felelős. A pénztárnak felesleges, vagy kamatozásra kiadható pénzeit elnök utalványozására és ellenőr meghallgatására lehetőleg első helyen való betáblázásra vagy kisebb összeget két elfogadható kezes mellett kiadja.

Ugyanezek állapítják meg esetenként a kamatlábat. Ily kihelyezésért anyagi felelősség terheli úgy az elnököt, mint a pénztárnokot és ellenőrt. Pénztárnok minden év végén írásbeli számadást tartozik beadni elnökhöz, aki ezt a közgyűlés által megvizsgáltatja.

A pénztárban semmiféle pénz huzamosabb ideig nem heverhet, hanem takarékpénztárba helyezendő el.

Évi járulékok, kamatok, stb. befizetésére pénztárnok az illetőket esedékesség előtt figyelmeztetni köteles.

c) *Ellenőr*: a pénztárt tetszésszerűen időben megvizsgálhatja és megjegyzését a pénztárnok elé — és ha hiányt talál, az elnök elé terjeszti;

d) *Jegyző*: a gyűlések alkalmából a jegyzőkönyveket vezeti, azokat megőrzi.

8. §.

Az egyesület működését 1926. január 1-én kezdi meg. Ha ez időn belül halálozás történne, az egyesület a befizetett tőkét kamat nélkül visszafizeti. Az 1926. január 1 után belépők csak a belépési járulék teljes befizetése után részesülnek segélyben, elhalálozás esetén azonban a törvényes örökösök a befizetett tőke összeget visszakapják kamat nélkül.

Az egyházmegyéből kilépett, vagy állásukról lemondott tagok, ha kötelezettségüknek eleget tesznek, továbbra is tagok maradnak. Ha valaki kilép csak a belépési járulékot kaphatja vissza, azt is kamat nélkül.

9. §.

Ha az egyesület akár a tagok közönyössége, akár a belépési kötelezettség megszűnése esetén feloszlanék, az alaptőke (miután a tagokkal szemben vállalt kötelezettségnek eleget tett) az egyházmegye kezelésébe (bocsáttatik) megy át, azzal a

kötelezettséggel, hogy ebből az összes jogosultakat tartozik kielégíteni; ha jogosultak már nem volnának: mint alapítványt kezeli tovább és annak kamataiból évenként egy-egy egyházmegyei vagyontalan lelkész- és tanítóözsvegycet segélyez.

Módosított a Nagykárolyi Reformatus Egyházmegye Lelkészegyesületének 1929. május 6 án Nagykárolyban tartott gyűlésén.

Gönczy Sándor
lelkészegyesületi jegyző.

M. Szabó Miklós
lelkészegyesületi elnök.

TARTALOMJEGYZÉK.

(1929. május hó 7.)

I.

SZÁM	OLDAL
1. Gyűlés megnyitása	4
2. Megalakulás, elmaradt tagok igazolása (G. S.) . .	8
3. Esperesi jelentés (G. S.)	8
4. Számvevőszéki jelentés (B. S.)	12
5. Belmissziói bizottsági jelentés (G. S.)	16
6. Egyházmegyei letkészi főjegyző választás (Esperes)	21
7. Veress Kálmán, Vöröss Zoltán, Kiss Ferenc lelké- szek bekebelezése (G. S.)	22
8. Egyházmegyei aljegyzői állás betöltése (G. S.) . .	22
9. Károlyi Gáspár ünnepély rendezése (G. S.) . . .	22
10. Domahidai iskolaépítési alap létesítése (G. S.) . .	24
11. Irinyi takarékmagtári kamatláb (M. Sz. M.) . . .	24
12. Irinyi Református Énekkar alapszabálya (D. I.) . .	25
13. Nagybányai egyházmegye elnökségének átirata (R. E.)	25
14. Erdengelegi paróchia építés (K.K.)	26
15. Erdengelegi paróchia építési segély (Dr. B. Z.) . .	26
16. Csomaközi lelkészi díjlevél (Dr. B. Z.)	27
17. Csomaköz missziói segély iránti kérelme (G. S.) . .	27
18. Dobrai kántortanítói díjlevél (D. I.)	28
19. Irinyi paróchia építés (K. K.)	29
20. Kaplonyi adókulcs módosítása (G. S.)	29
21. Nagy Mihály, Szikszay Dénes eskütétele (G. S.) .	30
22. Nagykárolyi temetői házhely eladás (G. S.) . . .	30
23. Gyűlés berekesztése	30

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

1. Berényi Sándor tanító fizetés ügye	31
2. Fórizsné Thamássy Erzsébet tanítóné fizetés ügye .	32
3. Koroknai Ilona tanítónő fizetés ügye	32
4. M. Szabó Miklós lelkész helyettesítési ügye . . .	33

II.

(1929. november hó 7.)

SZÁM	OLDAL
24. Gyűlés megnyitása	48
25. Megalakulás, elmaradt tagok igazolása (G. S.) . . .	52
26. Esperesi jelentés (G. S.)	53
27. Kacsó Károly vil. tanácsbíró 30 éves jubileuma (G. S.)	63
28. Számvevőszéki jelentés (B. S.)	64
29. Bőjtthe János tanító eskütétele (G. S.)	64
30. Egyházmegyei lelkészi aljegyző választás (G. S.) .	64
31. Egyházkerületi képviselők kiküldése (Esperes) . .	65
32. Egyházkerületi közgyűlési határozatok (G. S.) . .	65
33. Egyházm. tanácsbíró állások betöltése (G. S.) . .	68
34. Királydaróczi per beszüntetése (B. S.)	69
35. Királydaróczi kántori állás betöltése (B. S.) . . .	69
36. Érendrédi telekvásárlás (G. S.)	70
37. Kaplonyi iskolai segély (G. S.)	71
38. Kaplonyi templomépítési és iskolai alap felhasználása (G. S.)	72
39. Lovász Béla lelkész felebbezése (G. S.)	72
40. Csomaközi missziói kör létesítése (G. S.)	73
41. Csomaközi lelkészi díjlevél (G. S.)	74
42. Csomaközi új adókulcs (B. S.)	74
43. Csomaközi paróchia renoválása (B. S.)	74
44. Csomaközi építkezési segély (B. S.)	75
45. Csomaköz segélykérelme mezőpetrii templom renoválására (B. S.)	75
46. Kr.-szentmiklósi kántori díjlevél megerősítése (G. S)	76
47. Egyházmegyei lelkészegyesület felterjesztése (G. S.)	76
48. Belmissziói bizottság javaslata (G. S.)	79
49. Berei pótadókivetés (G. S.)	79
50. Gyűlés bezárása	80

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

1. M Szabó Miklós lelkész és a géresi presbitérium egyezsége	81
2. Molnár József tanító fizetés ügye	81
3. Özv. Bakó Istvánné kegyeleti ideje	81

